

Nr 191.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1945/46 till avlöningar vid musikaliska akademien med musikhögskolan; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Georg Andrén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BÉRGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Andrén, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet.

Vid anmälan i 1945 års statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, punkten 58) av frågan om anslag för budgetåret 1945/46 till avlöningar vid musikaliska akademien med musikhögskolan framhöll jag, att anslagsbehovet påverkades av vissa förslag, vilka föreläge till övervägande men som tarvade ytterligare beredning. I statsverkspropositionen beräknades i avbidan på särskild proposition i ämnet ett anslag för ändamålet av 269 700 kronor eller samma belopp som det, varmed anslaget uppförts för budgetåret 1944/45.

Sedan beredningen av berörda ärende numera slutförts, anhåller jag att få framlägga slutligt förslag i ämnet. Jag anmäler därvid först olika med musikhögskolans organisation sammanhängande frågor och upptager där-efter, innan jag övergår till anslagsberäkningen, till behandling några spörsmål rörande musikaliska akademiens bibliotek.

I. Vissa frågor rörande musikhögskolan.

Musikkonservatoriet, vilket år 1856 inrättades såsom ett från musikaliska akademien i viss mån fristående statligt musikläroverk, omorganiserades den 1 januari 1941 till en musikhögskola. Reglemente för högskolan fastställdes den 22 november 1940 (sv. förf. saml. nr 960).

Musikhögskolan, som självständigt ledes av en direktör jämte ett lärarråd men står under musikaliska akademiens överinseende, har till uppgift att bibringa sina elever konstnärlig utbildning i musik samt att examinera den, som önskar vinna behörighet för anställning såsom kyrkomusiker (organist, kantor), musiklejare vid statlig eller kommunal skola eller militär musikdirektör. Undervisning meddelas i musikaliska och närstående ämnen, varvid läroämnena fördelas i särskilda grupper. Bland dessa äro vissa avsedda för specialstudier och andra för studier för avläggande av examina. I de musikaliska ämnena bedrivs undervisningen i allmänhet individuellt eller alltså genom särskilda lektioner med varje elev. Studieåret, som fördelas på en hösttermin och en vårtermin, börjar den 1 september och fortgår till den 1 juni, med ferier från och med den 16 december till och med den 14 januari samt från och med torsdagen före påsk till och med onsdagen efter påsk. Särskilda lov dagar förekomma icke under terminerna.

Direktören för högskolan, som enligt gällande reglemente bör vara en framstående musiker med väl vitsordad organisationsförmåga och med vars befattning följer benämningen professor, förordnas av Kungl. Maj:t för en tid av i allmänhet sex år. Direktörsbefattningen är anordnad såsom en icke-ordinarie befattning. Vid befattningen utgår arvode med av Kungl. Maj:t bestämt belopp.

Högskolans lärarkrafter utgöras av *dels* ordinarie lärare, *dels* sådana icke-ordinarie lärare, vilkas avlöningar utgå i form av arvode. Dessa senare lärare benämnas arvodeslärare eller biträdande lärare, alltefter det arvodesbeloppet bestämts av Kungl. Maj:t eller av musikaliska akademien. De ordinarie lärarna tillsättas av akademiens styrelse, vars beslut emellertid skall, om det godkännes av akademien, underställas Kungl. Maj:ts prövning och stadfästelse. För den, som blivit utsedd till innehavare av ordinarie lärarbefattning, utfärdar Kungl. Maj:t fullmakt. Arvodeslärare förordnas av musikaliska akademiens styrelse, vars beslut skall underställas akademiens prövning. Arvodeslärarna anses i likhet med de ordinarie lärarna

inneha fast anställning; enligt musikhögskolans reglemente gäller förordnandet tills vidare, dock med skyldighet för den utsedde att avgå, då han uppnått en ålder av 65 år, i den mån ej anstånd med avgången medges. Biträdande lärare förordnas av akademiens styrelse. Förordnandena gälla för läsår och förnyas i regel år för år. Vid högskolan finnes en på gammal stat kvarstående ordinarie lärare i kontrabassspelning, vars befattning ej är uppförd på personalförteckningen utan i gällande organisation motsvaras av en arvodeslärarbefattning, vilken tills vidare hålles vakant.

Vid lärartillsättning fungerar högskolans lärarråd såsom sakkunnigt organ. I ärenden angående tillsättning av ordinarie lärare eller arvodeslärare skall lärarrådet yttra sig över kompetensen hos de sökande eller den eller de i särskild ordning föreslagna samt för de kompetensförklarade angeva den ordning, vari de böra ifrågakomma till befattningen. Biträdande lärare tillsättas efter förslag av lärarrådet.

Med varje lärarbefattning följer skyldighet att fullgöra undervisning av viss bestämd omfattning. Denna plägar räknas efter antalet veckotimmar. Härmed avses hela timmar per vecka under läsåret; antalet undervisningstimmar är i regel större än antalet veckotimmar, då bland annat undervisningens individuella beskaffenhet och proportionen mellan antalet lärare och elever nödvändiggör att lektionstimmarna i viss utsträckning göras kortare än hel timme. De ordinarie lärarnas undervisningsskyldighet omfattar 20 veckotimmar. Med olika befattningar såsom arvodeslärare och biträdande lärare följer olika omfattande undervisningsskyldighet. Biträdande lärare i levande språk och vissa andra ämnen undervisa endast under 29 av läsårets veckor.

Den omfattning, i vilken undervisning under studieåret 1944/45 meddelas av ordinarie lärare, arvodeslärare och biträdande lärare, framgår av följande sammanställning.

Ä m n e	Antal veckotimmar		
	Ordinarie lärare	Arvodeslärare	Biträdande lärare
Metodik och praktisk lärarutbildning	—	20	—
Musiklära	—	15	—
Kontrapunkt, komposition och instrumentation	20	—	—
Instrumentation för militär musikedirektörsexamen ..	—	—	6
Harmonilära	20	15	11
Musikens historia och estetik	—	4	—
Partiturstudium och dirigerings	—	—	3½ ¹
Orkesterövningar	—	4 ¹	—
Övningar i kördirigerings	—	—	2 ²
Körsång	—	—	1½ ^{3 *}
Solosång	20	—	—
Elementar- och kyrkosång	20	—	—

Ä m n e	Antal veckotimmar		
	Ordinarie lärare	Arvodes- lärare	Biträdande lärare
Sång för musiklärar- och kantorsklasserna	20 ³	—	—
Sång för orgelelever	—	—	2 ³ *
Välläsning	—	—	4*
Talteknik	—	—	8*
Liturgik	—	—	2
Italienska språket	—	—	3*
Franska språket	—	—	3*
Tyska språket	—	—	3*
Rytmik och solfège	—	—	2*
Violinspelning	20	15 ⁴	7
Altviolinspelning	—	—	2 ⁴
Violoncellspelning	—	10	—
Kontrabassspelning	—	4 ^{5**}	3 ⁵
Pianospelning	40	15	—
Pianospelning i orgelklassen	20	—	—
Orgelspelning	20 ⁶	—	1 ^{6*}
Flöjtspelning	—	5	—
Oboospelning	—	8	—
Klarinettspelning	—	10 ⁷	1 ⁷
Fagottspelning	—	7	—
Blåsinstrument av mässing	—	11 ⁸	1 ⁸
Valthornspelning	—	6	—
Harpspelning	—	—	1
Pianostämning	—	6	—
	200	155	67

^{1—3} Där en och samme lärare utövar mer än en befattning, ha befattningarna betecknats med samma notssiffra. — * Undervisning meddelas under 29 veckor. — ** För närvarande lärare på gammal stat.

Förutom den egentliga lärarpersonalen finnas vid musikhögskolan två ackompanjatörer, vilka anställas på samma sätt som de biträdande lärarna och i verkligheten inneha fortlöpande anställning liksom dessa. Var och en av dem har 10 veckotimmars tjänstgöring.

1. Fråga rörande omreglering av direktörsbefattningen.

Såsom av den föregående redogörelsen framgår är befattningen såsom direktör för musikhögskolan anordnad som en icke-ordinarie befattning. Befattningen är förenad med arvode, utgående från den i avlöningsstaten för musikaliska akademien med musikhögskolan upptagna anslagsposten

till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t. Arvodet företer emellertid likhet med lön enligt löneplan såtillvida som det utgöres av ett grundarvode med tre ålderstillägg. Numera utgör grundarvodet 11 500 kronor och varje ålderstillägg 480 kronor; å dessa arvodesförmåner utgå icke rörliga tilläggsförmåner. Tidigare, då dyrtidstillägg utgick å arvodet, utgjorde grundarvodet 8 600 kronor, under det att ålderstilläggen även då utgjorde 480 kronor; såväl i fråga om begynnelse- som slutavlönning överensstämde då arvodet nära med lönen i 26 lönegraden av 1921 års avlöningsreglemente för den allmänna civilförvaltningen.

I propositionen nr 157/1942 anmäldes ett av musikaliska akademien framställt förslag om omändring av direktörsbefattningen till ordinarie befattning. Till stöd för nämnda förslag hade akademien anfört i huvudsak följande.

Direktörsbefattningen vore en synnerligen krävande befattning, på vars innehavare måste ställas höga krav såväl i vad gällde förmåga att på ett praktiskt sätt planlägga och leda undervisningen jämte vad som stode i samband med denna som ock i fråga om kompetens och auktoritet utåt i rent musikaliskt hänseende. Detta förhållande hade funnit ett klart uttryck i de olika bestämmelser om kompetenskrav och ålägganden för direktören, som funnes angivna i de av Kungl. Maj:t fastställda stadgarna för musikaliska akademien och reglementet för musikhögskolan; i § 4 i reglementet fastsloges, att direktören för musikhögskolan borde vara en framstående musiker med väl vitsordad organisationsförmåga. Vid bedömande av direktörens arbetsböda med planläggning, ledande och övervakande av undervisningen borde ihågkommas, att undervisningen i högskolans flesta ämnen måste bedrivas individuellt, vilket givetvis gjorde direktörens arbete synnerligen tidskrävande; en enbart på jämförelse mellan elevantalet vid högskolan och andra undervisningsanstalter grundad uppskattning av direktörens arbetsböda bleve därför helt missvisande.

I fråga om anställningsform och avlöningsvillkor vid direktörsbefattningen rådde för närvarande det enligt akademiens uppfattning i betraktande av befattningens allmänna karaktär otillfredsställande förhållandet, att densamma vore hänförd till kategorien icke-ordinarie arvodesbefattningar. Särskilt i två hänseenden hade nämnda förhållande haft ogynnsamma konsekvenser. Tillämpandet av nämnda anställnings- och avlöningsform hade visat sig leda till att befattningen icke erhållit del i den allmänna utvecklingen på löneområdet, som syftat till att avväga lönerna i förhållande till den allmänna ekonomiska utvecklingen och sociala framsteg genom inom vissa intervaller återkommande löneregleringar. En ännu allvarligare brist i den tillämpade anställningsformen låge däri, att direktörsbefattningen som en icke-ordinarie arvodestjänst ej ansetts lämpligen böra förenas med pensionsrätt. Det skulle visserligen från akademiens sida med tacksamhet erkännas det tillmötesgående, som från statsmakternas sida visats genom att efter särskild prövning bevilja de hittillsvarande direktörerna pension. Dock måste det förefalla akademien i hög grad otillfredsställande, att den törhända mest krävande befattningen vid läroanstalten icke vore förenad med pensionsrätt och att denne befattningshavare intoge en sådan otrugg ställning, som låge i att pensionsfrågan

först i samband med hans avgång ur tjänst gjordes till föremål för diskretionär prövning. Härtill komme den brist på tryggad ställning för befattningshavarnas efterlevande, som följde av en dylik anordning.

Vad angår frågan om den anställningsform och avlöning direktören borde erhålla såsom ordinarie tjänsteman framgår av nyssnämnda proposition, att delade meningar rådde mellan akademien, allmänna lönenämnden och statskontoret. Akademien förordade, att befattningen ombildades till en ordinarie medelst förordnande för viss tid tillsatt tjänst och framhöll härvid, att direktören redan enligt gällande bestämmelser förordnades av Kungl. Maj:t för en tid av sex år i sänder och även i övrigt intoge samma ställning som dylika förordnandetjänstemän; enligt akademiens förslag borde direktörstjänsten med tillämpning av den löneplan, som enligt civila avlöningsreglementet gällde för rektorer vid allmänna läroverk m. fl. läroanstalter, placeras i lönegraden E 3 (= 30 löneklassen) eller, alternativt, i lönegraden E 1 (= 28 löneklassen). Lönenämnden ifrågasatte, om icke direktörsbefattningen borde bli fullmaktstjänst i lönegraden A 28. Statskontoret uttalade betänkligheter mot ändring av anställningsformen med hänsyn till de speciella kvalifikationer, som erfordrades av tjänstens innehavare, och ansåg sig i avvaktan på tjänsteförteckningssakkunnigas förslag rörande 30 lönegraden icke kunna tillstyrka akademiens hemställan om befattningens hänförande till E-löneplan.

I propositionen uttalade dåvarande chefen för ekklesiastikdepartementet, att starka skäl onekligen talade för att den nuvarande arvodesbefattningen förändrades till ordinarie men att han ansett sig icke för det dåvarande kunna biträda akademiens förslag, enär det vore tillrådligt att, innan definitiv ställning togs till ifrågavarande spörsmål, resultatet av 1939 års tjänsteförteckningssakkunnigas fortsatta utredningsarbete avvaktades. Mot detta uttalande framställde riksdagen icke någon erinran.

Frågan om omreglering av befattningen såsom direktör för musikhögskolan har upptagits till behandling i två nya framställningar från musikaliska akademien, över vilka allmänna lönenämnden och statskontoret yttrat sig.

I den förra av dessa framställningar har *musikaliska akademien* förklarat sig hysa betänkligheter mot att, såsom allmänna lönenämnden ifrågasatt, direktörsbefattningen ombildades till fullmaktstjänst. Vad avlöningsformen anginge, kunde det ifrågasättas, om icke den närmast till hands liggande lösningen vore att direktörstjänsten avlönades enligt löneplan C civila avlöningsreglementet. I detta fall borde direktören hänföras till lönegraden C 4 och alltså erhålla 12 000 kronors lön.

Allmänna lönenämnden har anfört, att goda skäl finge anses föreligga för att direktörstjänsten vid musikhögskolan, som vore landets centrala utbildningsanstalt för kyrkomusiker och musiklärare, omändrades från

arvodestjänst till ordinarie tjänst; då förevarande spörsmål icke behandlats av 1939 års tjänsteförteckningskommitté, borde detsamma nu upptagas till fristående behandling. En sammankoppling i lönehänseende av direktörsbefattningen med tjänsten som akademiens sekreterare hade tidigare förekommit, när lönefrågan varit under övervägande, men enligt lönenämndens mening både kunde och borde de båda befattningarna, med hänsyn tagen till arten och omfattningen av de med dem förenade göromålen, med avseende å löneställningen bedömas var för sig. Direktörsbefattningen borde vid överförandet till ordinarie stat inplaceras i lönegraden C 4; en årslön av 12 000 kronor utan rätt till löneförhöjning efter viss tjänstetid finge nämligen i och för sig anses lämpligt avvägd, och ett inordnande av direktörsbefattningen i löneplan C syntes innebära den lämpligaste anordningen i detta fall.

Statskontoret har förklarat, att goda skäl kunde åberopas för att snarast möjligt åstadkomma en rationell lösning av spörsmålet om anställnings- och avlöningsförhållandena för direktören. Emellertid förefölle det ämbetsverket angeläget överväga, om icke med befattningen som direktör vid musikhögskolan borde kunna förenas uppdrag såsom sekreterare vid akademien, och i avvaktan på närmare undersökning om möjligheten av en dylik rationalisering vore ämbetsverket icke berett förorda någon ändring av nu gällande anställnings- och avlöningsförhållanden.

I sin senare framställning i ämnet — dagtecknad den 28 september 1944 — har *musikaliska akademien* vidhållit sitt förslag, att direktörstjänsten borde inplaceras i lönegraden C 4 civila avlöningsreglementet, samt till ytterligare utveckling av sin uppfattning härom anfört:

Med akademien synas både allmänna lönenämnden och statskontoret vara ense om att direktörstjänsten bör ombildas till ordinarie tjänst. Vad statskontoret anfört i fråga om eventuell sammanslagning av sekreterar- och direktörstjänsterna kan enligt akademiens uppfattning endast bottna i ett förbiseende av såväl olikheter i arbetsuppgifternas art som omfattningen av desamma. Sekreterarens arbetsuppgifter äro visserligen till en icke obetydlig del av rent administrativ art, såtillvida som han är föredragande i akademien och i dess styrelse och förvaltningsnämnd m. m., men en för akademien icke mindre väsentlig, ehuru självfallet för en utomstående föga kontrollerbar uppgift för honom är att följa musiklivet i in- och utlandet och detta ej endast vad angår musikens utövande utan även — och måhända främst — den skapande konsten på musikens område. Det är ingalunda en tillfällighet utan ligger helt i linje med vad nu anförts att till akademiens sekreterare pläga utses personer, kända för att även som privatmän äga ett livligt intresse för musikskapande. Direktörstjänsten är däremot av rent administrativ natur och motsvarar ungefärligen rektorstjänster vid undervisningsväsendet i övrigt. På grund av specialiteten i de ämnen, vari undervisning meddelas, kan dock icke varje skicklig organisator ifrågakomma för denna uppgift. Därför erfordras att vara en framstående musiker med väl vitsordad organisationsförmåga, en kombination som

icke torde vara alltför vanlig. Vad angår omfattningen av direktörens arbetsbörda med planläggning, ledande och övervakande av undervisningen har akademien tidigare i detta ärende framhållit, att undervisningen i högskolans flesta ämnen måste bedrivas individuellt, vilket gör direktörens arbete synnerligen tidskrävande. Akademien är angelägen att i detta sammanhang understryka den stora arbetsbörda som åtföljer direktörstjänsten och som enligt sakens natur endast i mindre omfattning kan överlåtas på biträdespersonal.

Allmänna lönenämnden har förklarat, att denna framställning icke givit nämnden anledning till särskilt uttalande, då nämnden redan tidigare tillstyrkt, att direktörstjänsten ombildades till en ordinarie tjänst i lönegraden C 4.

Statskontoret har ansett, att anledning icke föreläge att för närvarande vidtaga någon ändring beträffande de direktören tillkommande avlöningsförmånerna.

I anslutning till sitt förslag om direktörstjänstens omreglering har *musikaliska akademien* anfört, att det — för att åtgärden icke med nödvändighet skulle behöva föranleda att vederbörande helt avkopplades från kontakt med det praktiska musiklivet — syntes önskvärt, att möjlighet genom bestämmelse i avlöningsreglementet eller eljest beredd direktören att efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall med direktörstjänsten förena sådan statlig ordinarie eller extra ordinarie befattning eller därmed jämförlig kommunal tjänst, som endast upptog en mindre del av befattningshavarens tid. Akademien förklarade sig härvid närmast åsyfta kantorssyssla eller dylikt.

Allmänna lönenämnden har, bland annat med hänsyn till svårigheterna att kunna bedöma konsekvenserna, ansett att tillräckliga skäl icke föreläge för ett medgivande av den generella räckvidd, som akademiens förslag innebure. Däremot ville lönenämnden för underlättande av den i och för sig önskvärda omregleringen av direktörsbefattningen till ordinarie tjänst förorda, att den nuvarande direktören medgäves bibehålla befattning såsom kantor i Katarina församling i Stockholm, vilken befattning han innehaft sedan år 1921; lönenämnden hänvisade härvid till tidigare lämnade likartade medgivanden (proposition nr 161/1941, sid. 22—24; riksdagens skrivelse nr 286). En lämplig anordning i detta fall vore, att Kungl. Maj:t utverkade bemyndigande av riksdagen att medgiva ifrågavarande tjänsteförening för den nuvarande direktören för musikhögskolan, därest direktörstjänsten omreglerades till ordinarie tjänst i lönegraden C 4. Lönenämnden förutsatte härvid, att ett dylikt medgivande av Kungl. Maj:t icke lämnades, med mindre utövändet av kantorstjänsten prövats icke inverka hinderligt för utövändet av direktörstjänsten, samt att medgivandet begränsades att avse visst antal år i sänder.

Den av musikaliska akademien föreslagna förändringen av befattningen såsom direktör för musikhögskolan från arvodesbefattning till ordinarie, medelst förordnande för viss tid tillsatt tjänst synes mig böra komma till stånd. För en sådan förändring talar icke blott arten och omfattningen av direktörens åligganden utan även det honom åliggande ansvaret för undervisningen vid högskolan. Statskontoret har ansett, att med omregleringen borde anstå, enär det enligt ämbetsverkets mening kunde ifrågasättas, om icke direktörsbefattningen kunde sammanslås med befattningen såsom musikaliska akademiens sekreterare. För egen del finner jag emellertid, bland annat av de skäl, som från akademiens sida anförts däremot, en sådan sammanslagning icke kunna ifrågakomma. Jag förordar därför, att omregleringen sker från och med nästa budgetår.

I fråga om löneställningen för direktören biträder jag musikaliska akademiens av allmänna lönenämnden tillstyrkta förslag om befattningens inplacering i lönegraden C 4 civila avlöningsreglementet.

Från musikaliska akademiens sida har uttalats en önskan om att direktören skulle beredas möjlighet att efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall med sin tjänst förena sådan statlig ordinarie eller extra ordinarie befattning eller därmed jämförlig kommunal tjänst, som endast upptog en mindre del av befattningshavarens tid. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag emellertid icke ansett mig kunna förorda, att för detta fall göres avsteg från civila avlöningsreglementets bestämmelse om att sådan tjänsteförening ej må ske, med mindre Kungl. Maj:t och riksdagen därom för visst fall beslutit. I överensstämmelse med vad allmänna lönenämnden förordat torde emellertid Kungl. Maj:t böra utverka riksdagens bemyndigande att medgiva musikhögskolans nuvarande direktör, professorn E. C. Ralf, att med direktörstjänsten förena befattningen som kantor i Katarina församling i Stockholm. Med avseende å utövandet av den befogenhet härutinnan, som skulle tillkomma Kungl. Maj:t, torde böra iakttagas vad lönenämnden anført.

2. Frågor angående utökning av undervisningen i vissa ämnen m. m.

Beträffande den omfattning, i vilken undervisning meddelas vid musikhögskolan, samt undervisningens fördelning på ordinarie lärare, arvodeslärare och biträdande lärare, hänvisas till en i det föregående lämnad sammanställning däröver.

Musikaliska akademien har för budgetåret 1945/46 med utgångspunkt från nuvarande personalorganisation hemställt om följande ändringar i undervisningsplanen, nämligen

1) utbytande av arvodeslärarbefattningen i metodik och praktisk lärarutbildning mot en ordinarie lärarbefattning i samma ämnen utan utökning av undervisningens nuvarande omfattning, 20 veckotimmar;

2) utökning av undervisningen i violinspelning, nu 42 veckotimmar, med 10 veckotimmar, varvid den nuvarande arvodeslärarbefattningen i detta ämne med 15 veckotimmars undervisning skulle utbytas mot en ordinarie lärarbefattning med 20 veckotimmars undervisning;

3) utökning av undervisningen i flöjtspelning med 1 veckotimme, i oboespelning med $\frac{1}{2}$ veckotimme, i klarinéttspelning med 3 veckotimmar, i fagottspelning med $\frac{1}{2}$ veckotimme, i spelning på blåsinstrument av mässing med $2\frac{1}{2}$ veckotimmar och i valthornsspelning med $1\frac{1}{2}$ veckotimme.

Till motivering av nämnda förslag har akademien anfört i huvudsak följande.

I 1938 års statsverksproposition anmäldes ett av musikaliska akademien framlagt förslag om att ett antal lärartjänster med 20 veckotimmars undervisning skulle ombildas till ordinarie tjänster. Föredragande departementschefen förklarade, att tre av de föreslagna tjänsterna borde tillerkännas företräde, bland dem lärarbefattningen i metodik och praktisk lärarutbildning. De andra ordinarie lärartjänsterna inrättades också, men i fråga om metodiktjänsten framhöll departementschefen, att 1936 års lärarutbildningssakkunniga syntes komma att framlägga vissa förslag rörande den praktiskt-pedagogiska utbildningen av musiklärare och att det icke syntes rådligt att föregripa dessa förslag genom att inrätta en ordinarie lärartjänst i nämnda ämne. De skäl, som då av föredragande departementschefen ansågos tala för uppskov med definitivt ställningstagande till frågan, föreligga icke numera. Erinras må också att Kungl. Maj:t den 22 november 1940 fastställt nytt reglemente för musikhögskolan och utfärdat ny kungörelse angående examina, som få avläggas vid musikhögskolan m. m. Lärarbefattningen i metodik och praktisk lärarutbildning har alltsedan budgetåret 1938/39 varit förenad med 20 veckotimmars undervisning, och det förefaller otänkbart, att förhållandena skulle kunna undergå en sådan ändring, att en minskning av undervisningen bleve möjlig. Med inrättande av den ordinarie lärarbefattningen i dessa ämnen bör därför icke längre anstå.

Genom 1930 års reglemente för musikhögskolan infördes violinspelning såsom nytt ämne både i musiklärarexamen och i militär musikdirektörsexamen. För undervisningen i violin i ovannämnda klasser beviljades anslag till en arvodeslärare med 15 veckotimmars tjänstgöring. Vid undervisningens planerande förutsattes, att varje elev i dessa klasser skulle i ämnet violin erhålla 30 minuters undervisning per vecka. Här är att märka, att undervisningstiden i övriga ämnen i dessa klasser är lägst 45 minuter. Erfarenheterna visade emellertid snart, att den för varje elev tillmätta undervisningstiden i ämnet var alldeles otillräcklig för att nå den tekniska utbildning och de resultat i övrigt, som måste krävas av en musiklärare eller en militär musikdirektör. Genom sitt levande intresse för ämnet och av omsorg om eleverna har läraren i violinspelning i de båda klasserna under de gångna åren trots att han icke uppår lön för mera än 15 veckotimmar dock lämnat varje elev 45 minuters undervisning per vecka och undervisat sammanlagt 25 veckotimmar, en uppoffring som torde vara enastående inom undervisningsväsendet. På grund av denne lärares avgång från befattningen böra — då det torde vara uteslutet att en efterträdare kommer att lämna gratis undervisning — för budgetåret 1945/46 avses

medel för 25 veckotimmars undervisning i violinspelning i nämnda klasser. Av dessa böra 20 veckotimmar falla på en ordinarie lärare i ämnet.

Den begärda utökningen av undervisningen i olika blåsinstrument sammanhänger delvis med att antalet militära musikkårer väsentligt ökat och avser i övrigt, att eleverna i militärmusikdirektörsklassen skola kunna erhålla undervisning i spelning på de båda blåsinstrument, på vilka de skola avlägga examensprov, så att de icke, som nu i en del fall förekommer, själva måste privat skaffa sig sådan undervisning å det ena instrumentet.

Samtidigt härmed har musikaliska akademien framhållit, att vissa andra ändringar i musikhögskolans personalorganisation borde vidtagas, under förutsättning att en förändring av anställningsformen för olika lärare, varom akademien i olika sammanhang framställt förslag, genomfördes från och med budgetåret 1945/46. Senast i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1944/45 hade akademien hemställt, att vissa arvodestjänster skulle avvecklas och ersättas med extra ordinarie befattningar.

Allmänna lönenämnden har anfört, att ett inrättande av de båda avsedda ordinarie lärartjänsterna icke behövde föregripa det resultat, vartill en utredning angående lärarpersonalens anställningsförhållanden kunde leda.

Statskontoret har tillkännagivit motsatt uppfattning men tillika anfört, att vissa skäl onekligen föreläge för en lönereglering för lärarna i metodik och praktisk lärarutbildning samt i violinspelning. Ämbetsverket har icke haft något att erinra mot den föreslagna utökningen av undervisningen i violinspelning samt spelning å vissa blåsinstrument.

För den av musikaliska akademien begärda utökningen av undervisningen i vissa ämnen synas bärande skäl vara anförda. I det följande utgår jag vid prövningen av olika med musikhögskolans personalorganisation sammanhängande frågor samt vid beräkning av avlöningsanslag till musikaliska akademien med musikhögskolan för nästa budgetår från att det ökade undervisningsbehovet skall tillgodoses.

Det i 1938 års statsverksproposition i princip förordade förslaget, att undervisningen i metodik och praktisk lärarutbildning skall ankomma på ordinarie lärare, torde i enlighet med musikaliska akademiens hemställda böra genomföras från och med nästa budgetår. Samtidigt torde, likaledes i överensstämmelse med akademiens förslag, böra inrättas en ordinarie lärarbefattning i violinspelning utöver den nu befintliga. Antalet ordinarie lärarbefattningar vid musikhögskolan skulle härvid komma att uppgå till 12.

3. Frågor om ändringar i anställningsförhållanden m. m. för lärare och ackompanjatorer.

Såsom inledningsvis anförts, består personalen vid musikhögskolan av utom direktören tre olika lärarkategorier samt ackompanjatorer.

De ordinarie lärarna, vilka ha 20 veckotimmars undervisningsskyldighet, tillhöra lönegraden A 21 civila avlöningsreglementet; för

veckotimme räknat utgöra begynnelse- och slutavlöningsarna omkring 383 respektive 451 kronor utan rörliga tilläggsförmåner och omkring 502 respektive 591 kronor med nu utgående tilläggsförmåner. Dessa lärare äga tjänst- och familjepensionsrätt enligt allmänna tjänst- och familjepensionsreglementena, därvid det för hel pension erforderliga antalet tjänstår för dem är fastställt till 25. Lärarna erhöilo sin nuvarande lönegradsplacering genom löneregeringsbeslut år 1926 (åttonde huvudtiteln, punkten 47; riksdagens skrivelse nr 8 A), grundat på högskolornas löneregeringskommittés betänkande rörande fackhögskolor och vetenskapliga anstalter (stat. off. utr. 1922: 13). Vid den närmast föregående löneregeringen, år 1908, hade lärarnas löneställning avvägts med utgångspunkt från en jämförelse med lärarna vid de allmänna läroverken, därvid här avsedd lärare erhållit högre begynnelselön än adjunkt men lägre slutlön än lektor. Löneregeringskommittén, som i ett tidigare betänkande föreslagit, att direktor musices i Uppsala och kapellmästaren i Lund skulle inordnas i 18 lönegraden i 1921 års avlöningsreglemente för den allmänna civilförvaltningen — ett förslag, som ej blev genomfört — ansåg, att ifrågavarande lärarbefattningar vid musikkonservatoriet kunde inplaceras i samma lönegrad. Musikaliska akademien åter hemställde om en inplacering i 24 lönegraden. Genom löneregeringen hänfördes lärarna till 21 lönegraden.

Sådana befattningar, som numera benämnas *arvodeslärarbefattningar*, voro intill 1926 års löneregering ordinarie tjänster, förenade med pensionsrätt. Angående omregleringen må nämnas följande.

Enligt 1908 års löneregeringsbeslut skulle även lärare med mindre omfattande undervisning än 20 veckotimmar — dock med undantag av orkesteranföraren, som tidigare avlönats med arvode — vara ordinarie. Föredragande departementschefen förklarade i 1908 års statsverksproposition, att det visserligen syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke avlöningen till dessa lärare rätteligen borde utgå i form av arvode utan rätt till ålderstillägg, vilket särskilt för de lägst avlönade lärarna skulle kunna synas vara det lämpligaste. Departementschefen hade likväl icke ansett sig böra tillstyrka en förändring av avlöningssystemet i nämnda riktning. Däremot kunde nämligen invändas, att det mången gång vore på grund av den med dessa befattningar förenade förmånen att på ålderdomen kunna komma i åtnjutande av en, låt vara blygsam pension, som akademien kunde till lärarbefattningarna förvärva framstående lärare, vilka annars icke skulle för den jämförelsevis ringa avlöning, som där erhöles, åtaga sig samma befattningar.

Vid 1926 års löneregering beslöts i enlighet med ett av högskolornas löneregeringskommitté framställt förslag, att ifrågavarande befattningar skulle vara icke-ordinarie eller, såsom kommittén uttryckte sig, »erhålla karaktär av extra ordinarie befattningar och således förenas med arvoden». Kommittén anförde, att det skäl, som år 1908 varit avgörande, numera icke kunde anses äga samma giltighet, då frågan om beredande av pension åt extra ordinarie befattningshavare vore under utredning; att bereda vederbörande ordinarie anställning endast i syfte att tillförsäkra honom pensions-

rätt, vore således med de nya pensionsbestämmelser, som syntes vara att förvänta, ej längre av samma betydelse som tidigare. Musikaliska akademien å sin sida hemställde, att någon ändring av anställningsformen ej skulle vidtagas, så länge pensionsfrågan för den icke-ordinarie personalen ej blivit definitivt löst. Föredragande departementschefen underströk i anledning därav, att frågan om icke-ordinarie befattningshavares pensionsrätt vore aktuell och snart torde komma att lösas. Lönereglingsbeslutet grundades i denna del på kommitténs förslag. Genom övergångsordningar sörjdes för att dåvarande ordinarie lärare, som så önskade, bibehöllos vid sina tidigare anställnings-, avlönings- och pensionsförhållanden.

I detta sammanhang må erinras, att pensionsfrågan för icke-ordinarie personal i statens tjänst genom civila tjänstepensionsreglementet, som trädde i kraft den 1 juli 1935, löstes på sådant sätt, att i princip endast extra ordinarie tjänstemän i teknisk mening — med lön enligt löneplan — erhöles pensionsrätt. Någon ändring häri har ej skett genom allmänna tjänstepensionsreglementets tillkomst.

Avlöningen till ifrågavarande lärare — utom till läraren i musikens historia och estetik, varom mera i det följande — hade vid 1908 års lönereglering fastställts på sådant sätt, att begynnelse- och slutlönerna för veckotimme räknat uppgingo till samma belopp som för lärare med 20 veckotimmars undervisning. Vid 1926 års lönereglering ordnades avlöningsförhållandena för dessa lärare på grundval av högskolornas lönereglingskommittés förslag. Nämnda kommitté anförde, att arvodenas belopp även framdeles borde utmätas i förhållande till antalet undervisningstimmar i veckan (veckotimmar) och att ifrågavarande typ av befattningar ej kunde karakteriseras såsom bisysslor i egentlig mening, varför det ej ur principiell synpunkt behövde möta hinder att i dessa fall tillämpa systemet med ålderstillägg. Veckotim-avlöningens storlek fastställdes så att minimiavlöningen skulle utgöra 300 kronor samt att därtill skulle komma tre ålderstillägg, intjänta med 3 års mellanrum, så att slutavlöningen 390 kronor nåddes efter 9 års tjänstgöring. Efter 1926 års lönereglering ha vissa jämkningar i arvodesgrunderna genomförts, sammanhängande med att dyrtidstilläggen avvecklats, från och med budgetåret 1939/40 för lärare med mindre än 10 veckotimmar och från och med budgetåret 1941/42 för lärare med minst 10 veckotimmar. För dessa båda kategorier av arvodeslärare utgöra för närvarande begynnelse- och slutarvodena för veckotimme 340 respektive 442 kronor för den förra och omkring 395 respektive 513 kronor för den senare gruppen. Läraren i violoncellspelning, vars undervisning först efter arvodesregleringen utökats till 10 veckotimmar, har dock även efter utökningen kommit att hänföras till kategorien med det lägre arvodet.

Från regeln att arvodeslärarnas avlöning avvägs efter i stort sett samma grund som de ordinarie lärarnas föreligger ett undantag beträffande lärarbefattningen i musikens historia och estetik. Avvikelsen sammanhänger med att innehavaren av denna befattning har föreläsningsskyldighet (två föreläs-

ningar och två kollegier per vecka). Begynnelse- och slutavlöningen vid denna lärarbefattning, som intill 1926 års lönerreglering var ordinarie, utgjorde enligt 1908 års lönerreglering 2 100 respektive 3 000 kronor — vartill sedermera kommo tillfällig löneförbättring å 525 kronor och oregerat dyrtidstillägg — samt enligt 1926 års lönerreglering 3 100 respektive 4 150 kronor jämte reglerat dyrtidstillägg. Efter dyrtidstilläggets avveckling utgöra motsvarande från och med budgetåret 1939/40 utgående belopp 3 500 respektive 4 700 kronor.

För de biträdande lärarna ha arvodena beräknats efter skiftande grunder och utgått med olika belopp bland annat på grund av vissa växlingar i läsårets längd. Från och med läsåret 1938/39 har antalet undervisningsveckor per läsår stadigvarande utgjort 29, dock att en ökning från och med budgetåret 1943/44 till 32 veckor kommit till stånd för vissa biträdande lärare. Arvodena till biträdande lärare utgöra för närvarande 295 eller 325 kronor för veckotimme, alltefter det undervisning bestrides 29 eller 32 veckor.

För ackompanjatorerna ha arvodena från och med budgetåret 1939/40 — efter dyrtidstilläggens avveckling — utgjort 160 kronor för veckotimme. För biträde vid inträdes- och examensprov samt vid elevkonserter erhålla ackompanjatorerna särskild ersättning med 6 kronor för timme.

I särskilda skrivelser har musikaliska akademien framställt förslag om olika ändringar i anställnings- och avlöningsförhållandena för musikhögskolans lärarpersonal. Vidare har akademien efter remiss avgivit utlåtande över en av musikhögskolans lärarförening gjord framställning i ämnet. De av akademien framställda förslagen ha delvis blivit föremål för remissbehandling.

De spörsmål, som berörts i akademiens och musikhögskolans lärarförenings framställningar, ha berörts i propositionen nr 157/1942 samt 1944 års statsverksproposition (åttonde huvudtiteln, sid. 120 ff.), dock utan att upptagas till prövning. I sistnämnda sammanhang anförde chefen för ecklesiastikdepartementet, att ytterligare utredning syntes erforderlig, innan frågan om löneställningen för de icke-ordinarie lärarna vid musikhögskolan upptoges till närmare övervägande, samt att det syntes böra ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, huruvida i samband med den sålunda erforderliga utredningen även frågan om de ordinarie lärarnas löneförhållanden borde komma under prövning.

Riksdagen har i skrivelse den 15 april 1944, nr 8, uttalat sig för en samordning av ifrågakvarande utredningsfrågor.

Utredning i ämnet har numera verkställts av en inom ecklesiastikdepartementet särskilt tillkallad utredningsman, extra ordinarie förste kanslissekretären i finansdepartementet F. C. W. Ericson. Med skrivelse den 21 december 1944 har denne till chefen för ecklesiastikdepartementet överlämnat

utredning angående ordnande av anställningsförhållanden m. m. för lärare och ackompanjatörer vid musikhögskolan.

Över utredningen ha, efter remiss, musikaliska akademins styrelse, allmänna lönenämnden och statskontoret yttrat sig.

Föreliggande framställningar och över dem avgivna yttranden.

Lärarnas anställningsförhållanden. *Musikaliska akademien* har icke framlagt något förslag, som berör de ordinarie lärarnas anställningsförhållanden. Vad angår de icke-ordinarie lärarna har akademien i särskilda skrivelser, den första dagtecknad den 30 maj 1940, föreslagit, att extra ordinarie lärarbefattningar skulle inrättas vid musikhögskolan. Till stöd härför har anförts i huvudsak följande.

Arvodeslärares anställning måste anses redan nu äga minst den fasthet, som kännetecknar extra ordinarie anställning. I realiteten anställs vederbörande på ett lika permanent sätt som en ordinarie lärare. Detta har också kommit till synes i det av Kungl. Maj:t fastställda reglementet för musikhögskolan, i vars § 11 föreskrivits skyldighet för arvodeslärare att avgå vid 65 års ålder.

En otrygghet i ekonomiskt hänseende föreligger emellertid för närvarande vid de icke-ordinarie lärarbefattningarna genom att olika sociala förmåner, bland annat pensionsrätt, ej är med dem förenad. Detta medför påtagliga olägenheter vid rekryteringen av dylika befattningar. I detta fall föreligga alldeles speciella omständigheter, som tala för att befattningarna förenas med pensionsrätt och andra sociala förmåner även om de icke bereda sina innehavare full sysselsättning. Skillnaden mellan den inkomst, som framstående musiklejare kunna erhålla genom enskild undervisning, och den avlöning, som för motsvarande undervisning kan av statsmedel beredas dem, är så avsevärd, att akademien befarar att i fortsättningen icke kunna vid musikhögskolan knyta de lämpligaste lärarkrafterna, med mindre de kunna räkna med att i statsanställningen erhålla dylika förmåner. I detta hänseende äro förhållandena enahanda för lärare med relativt obetydlig undervisning och för lärare med mera omfattande undervisning.

Det är att märka, att på de lärare, som ej ha full tjänstgöring vid högskolan, icke ställas mindre stränga krav i kvalitativt hänseende än på lärare med 20 veckotimmar. Enligt § 11 i reglementet för musikhögskolan jämförd med § 34 i stadgarna för musikaliska akademien är tillsättning efter ansöknings obligatorisk beträffande arvodeslärarbefattning. Över inkomna ansökningar skall inhämtas lärarrådets yttrande beträffande kompetensen hos de sökande, och lärarrådet skall för de kompetenta ange den ordning, i vilken de böra ifrågakomma till befattningen. I flertalet fall visar det sig vid lärarrådets prövning att tillräcklig skicklighet för den avsedda lärarbefattningen föreligger i ytterst få fall. Sedan lärarrådet yttrat sig, skall musikaliska akademins styrelse utse lärare genom öppen omröstning. Beslutet skall underställas akademins prövning, och om det ej vinner godkännande skall ny ansökningstid i regel utsättas.

Till vad nu anförts kommer, att musikhögskolans icke-ordinarie lärare endast i undantagsfall kunna räkna med att vinna befordran till ordinarie tjänst. I flertalet fall undervisa de i sådana ämnen, där lärare med ordinarie anställning ej finnes. Av den starka specialisering, som enligt sakens natur

måste gälla på detta område, följer, att övergång till läraranställning med annat ämne endast kan tänkas i enstaka undantagsfall.

Av sistnämnda skäl — att varje lärare måste vara specialist i sitt ämne — följer vidare, att lärarbefattningar med kombinerad undervisning i olika ämnen icke kunna anordnas i någon större omfattning.

Akademien har vidare anfört, att det vid 1926 års löne reglering torde ha förutsatts, att de icke-ordinarie lärarbefattningarna skulle efter slutförande av då pågående utredningsarbete bliva pensionsberättigande, men att utvecklingen på pensionsområdet för att säkerställa nödig reda och konsekvens gått i sådan riktning, att pensionsrätten i regel gjorts beroende av anställningsform och avlöningsnormer på sådant sätt, att allenast med en viss anställningsform — extra ordinarie i teknisk mening — regelmässigt följde pensionsrätt.

Beträffande de närmare förutsättningar, som borde gälla för inrättande av extra ordinarie lärarbefattning vid musikhögskolan, har akademien anfört i huvudsak följande.

Ett avsteg från de inom allmänna civilförvaltningen vanligen tillämpade grunderna för extra ordinariesättning behöver här göras i fråga om tjänstgöringens omfattning. Ett sådant avsteg har gjorts i fråga om lärare i övningsämnen vid de allmänna läroverken m. fl. undervisningsanstalter, där för extraordinarieskap kräves att vederbörande har en undervisningsskyldighet omfattande minst åtta undervisningstimmar per vecka. Skäl kunna tala för att gränsen drages något lägre beträffande musikhögskolans lärare, bland annat om man för dem även framdeles skall mäta undervisningen i hela timmar i stället för, som i fråga om övningslärarna, antalet undervisningstimmar om 40 à 45 minuter. En lärare vid musikhögskolan med ett visst timantal bör ej av sistberörda anledning ställas sämre i fråga om möjlighet att erhålla pensionsrätt än om man tillämpat samma måttstock som för läroverkslärare och sålunda höjt det nu tillämpade nominella timantalet med 33—50 procent.

Det synes uppenbart, att ett fortlöpande behov föreligger av de anställningar, om vilka här är fråga.

De i detalj utarbetade förslag om inrättande av extra ordinarie lärarbefattningar, som musikaliska akademien framlagt, ha varit utformade med utgångspunkt från att de skulle kunna genomföras innan någon mera grundlig översyn av anställnings- och avlöningsförhållandena för lärarpersonalen i dess helhet komme till stånd. Enligt dessa förslag skulle arvodeslärare med minst åtta veckotimmars undervisning erhålla extra ordinarie anställning. Den med skyldighet att hålla två föreläsningar och två kollegier per vecka förenade arvodeslärarbefattningen i musikens historia och estetik borde anses motsvara en annan arvodeslärarbefattning med 10 veckotimmars undervisning, och den borde därför ombildas till extra ordinarie befattning. Vid en definitiv reglering borde bland annat undersökas, i vilken omfattning befattningarna som biträdande lärare borde ombildas till extra ordinarie befattningar.

Statskontoret och allmänna lönenämnden ha icke funnit anledning till erinran mot utformningen av musikaliska akademins förslag till lönereglering för icke-ordinarie lärare vid musikhögskolan, såvitt detsamma avser att anställning såsom arvodeslärare med minst åtta veckotimmars undervisning skulle ombildas till extra ordinarie anställning. Vad däremot angår lärarbefattningen i musikens historia och estetik har allmänna lönenämnden under hänvisning till ämnets speciella karaktär och tjänstgöringens jämförelsevis ringa omfattning ansett det vara tveksamt, om denna befattning borde förenas med pensionsrätt, och statskontoret har direkt avstyrkt förslaget därom.

Statskontoret har vidare bland annat ifrågasatt, om man icke borde eftersträva större rörlighet å lärarbefattningarna vid musikhögskolan. Ämbetsverket har därom anfört följande.

I samband med den omorganisation av konsthögskolan, som beslutades av 1938 års riksdag, ombildades vissa tidigare med fullmakt tillsatta professorsbefattningar vid högskolan till tjänster, vilka tillsättas av Kungl. Maj:t för en tid av tio år och utan möjlighet för innehavaren att därefter få mandattiden förlängd. Som motiv för denna ändring anförde departementschefen i det till proposition nr 204 fogade statsrådsprotokollet den 18 februari 1938 (sid. 30), att enligt hans mening ett konstnärligt lärarskap måste förbindas med sådana krav på rörlighet och produktivitet samt kontakt med utvecklingen på olika områden av det konstnärliga livet, att övervägande skäl talade för att möjlighet beredd till ombyte av lärarna på de ledande lärarbefattningarna inom konsthögskolan. Anordningen med fullmaktstjänster kunde däremot medföra fara för stagnation och en viss slentrian i undervisningen.

De motiv, som sålunda anförts för en viss rörlighet å lärarbefattningarna vid konsthögskolan, synas, såvitt statskontoret kan finna, jämväl kunna åberopas för att icke bereda nu ifrågakomna arvodestagare vid musikkonservatoriet fastare anställning. I stället förefaller det ämbetsverket som om det vore angeläget att — i vidare utsträckning än vad hittills synes ha skett — åstadkomma personalombyten å lärarbefattningarna vid konservatoriet. Innan detta spörsmål närmare utretts av akademien, synes tidpunkten icke vara inne att överväga ändrade anställningsförhållanden för lärarna vid konservatoriet.

Nämnas må, att *musikaliska akademien* redan i en — till statskontoret ej remitterad — skrivelse den 27 maj 1938 redogjort för vissa överväganden beträffande sistnämnda fråga. Akademien anförde därvid följande.

Genom den nya ordningen vid konsthögskolan har man velat sörja för att lärarkåren blir mera tillgänglig för skilda strömningar inom konsten och förebygga, att undervisningen med lärarnas tilltagande ålder stelnar i vanemässighet. Dylika synpunkter ha för visso sitt berättigande vid undervisning i skapande konst. Vid musikkonservatoriet åter, där undervisningen väsentligen har till ändamål att bibringa eleverna skicklighet i återgivande konst, måste större vikt fästas vid att för längre tid knyta framstående pedagoger vid undervisningsanstalten. Med avseende å arten av denna undervisning göra sig skiftande tidsströmningar icke i högre grad

gällande. Akademien vill alltså såsom sin åsikt uttala, att de skäl, som förestavat omorganisationen av konsthögskolan, icke motivera, att en liknande anordning genomföres för musikkonservatoriets del.

Akademien har gjort uttalanden av i stort sett samma innebörd i utlåtande, avgivet i anledning av vad statskontoret anfört. Den enda befattning vid musikhögskolan, för vilken anställningsformen med förordnande för begränsad anställningstid skulle kunna ifrågakomma, vore den nuvarande lärarbefattningen i komposition med instrumentation. Denna vore emellertid förenad med undervisning i kontrapunkt, och för undervisningen i detta ämne vore nämnda anställningsform mindre lämplig.

Akademien har i sitt nämnda utlåtande vidhållit, att lärarbefattningen i musikens historia och estetik borde ombildas till extra ordinarie befattning. Om förberedelse tiden för föreläsningarna och kollegierna medräknades, omfattade arbetstiden vid denna befattning minst 10 veckotimmar. Någon tvekan kunde ej föreligga om att undervisningen i detta ämne vore lika nödvändig för den musikaliska utbildningen som undervisningen i andra ämnen.

L ö n e- o c h p e n s i o n s s y s t e m. *Musikaliska akademien* har ej framlagt något förslag om att löner och pensioner vid de nuvarande ordinarie lärartjänsterna skulle anpassas efter växlingar i undervisnings-skyldigheten; akademien har härom anfört, att åtgärder i dylik riktning skulle sakna nämnvärd praktisk betydelse, då å ena sidan någon minskning i det nuvarande undervisningsbehovet icke vore att förutse och å andra sidan en ökning av undervisningsbehovet utöver 20 veckotimmar liksom hittills kunde tillgodoses genom att den ordinarie läraren eller annan lärare anställdes såsom biträdande lärare för det överskjutande timantalet.

Beträffande det löne- och pensionssystem, som borde komma till användning vid de föreslagna extra ordinarie befattningarna, har akademien anfört i huvudsak följande.

Vid 1926 års löne reglering för musikkonservatoriets lärare utgick man från att lärarna borde erhålla i stort sett samma avlöning för veckotimme räknat, såvitt bortses från ålderstilläggen. Akademien anser det även nu vara ogörligt att tillmäta undervisningen i de ämnen, som förekomma vid musikhögskolan, ett olika stort värde.

Av flera skäl kan akademien icke förorda, att de extra ordinarie lärarbefattningarna inplaceras i olika lönegrader med hänsyn till olika omfattande tjänstgöringsskyldighet. Bland annat ur rent psykologisk synpunkt skulle det icke vara lyckligt att med hänsyn till tjänstgöringens kvantitet verkställa en så kraftig differentiering i fråga om lönegradsplaceringen, som skulle uppkomma vid en direkt inplacering av lärartjänsterna i olika lönegrader; en sådan differentiering komme lätt att uppfattas såsom utslag för en olika värdesättning av arbetsprestationerna. En direkt inplacering i olika lönegrader skulle vidare medföra olägenheter, i händelse behov av jämkningar i tjänstgöringens omfattning skulle uppkomma, genom att i så fall betingade ändrad lönegradsplacering.

Akademien vill i stället föreslå, att samtliga extra ordinarie lärarbefattningar vid musikhögskolan inplaceras i en och samma lönegrad och att avlöningsbeloppen inom denna lönegrad tillämpas oavkortade vid full tjänstgöring samt eljest avkortas i förhållande till minskningen i tjänstgöringen. Pensionsavdrag och pensioner skulle på motsvarande sätt avkortas. Ett sådant löne- och pensionssystem — som har åtskilliga likheter med det, som för närvarande tillämpas för lärare i övningsämnen vid olika statliga och kommunala undervisningsanstalter — skulle på ett smidigt sätt ansluta sig till de för musikhögskolan speciella förhållandena och på ett lyckligt sätt undanröja de svårigheter, som tidigare ansetts möta mot arvodestjänsternas ombildning till extra ordinarie tjänster.

I anslutning härtill har musikaliska akademien framlagt förslag om att årslönen för extra ordinarie lärare vid musikhögskolan skulle utgöra, vid en undervisning av 20 veckotimmar det för vederbörande löneklass och ortsgrupp gällande lönebeloppet samt vid en undervisningsskyldighet understigande 20 veckotimmar ifrågavarande lönebelopp, minskat med 5 procent för varje felande veckotimme. I förekommande fall skulle pensionsavdrag och tjänstår i pensionsavseende minskas efter samma grund. Föreläsningstimme (kollegietimme) skulle anses som 2½ veckotimmar.

Statskontoret och *allmänna lönenämnden* ha ej funnit anledning till erinran mot det sålunda föreslagna löne- och pensionssystemet. Såsom av det föregående framgår ha emellertid myndigheterna ifrågasatt, huruvida den med föreläsningsskyldighet förenade lärarbefattningen i musikens historia och estetik borde ombildas till extra ordinarie befattning.

L ä r a r n a s l ö n e s t ä l l n i n g. I sitt förslag om inrättande av extra ordinarie lärartjänster vid musikhögskolan har *musikaliska akademien* utgått från gällande placering av högskolans ordinarie lärare i lönegraden A 21 och i anslutning därtill föreslagit, att de extra ordinarie lärarna skulle placeras i lönegraden Eo 21. Att i detta fall placera extra ordinarie personal i lägre lönegrad än motsvarande ordinarie personal borde icke ifrågakomma, då kvalifikationerna vore desamma för båda lärarkategorierna, och de extra ordinarie befattningarna här ej vore rekryteringsutan sluttjänster. Akademien utginge från att de extra ordinarie lärarna på samma sätt som för närvarande de ordinarie lärarna skulle äga att med sin befattning förena ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst eller därmed jämförlig kommunal befattning.

Statskontoret och *allmänna lönenämnden* ha ej haft någon erinran mot vad musikaliska akademien sålunda föreslagit.

I skrivelse den 27 maj 1938 har *musikaliska akademien* framställt förslag om uppflyttning av musikkonservatoriets ordinarie lärare till 24 lönegraden. Till stöd härför har akademien anfört i huvudsak följande.

Akademien har i upprepade framställningar hemställt om en väsentlig förbättring i lönevillkoren för musikkonservatoriets lärarpersonal och anser, att en dylik åtgärd nu icke längre bör undanskjutas. Det är i hög grad

beroende på halten av den undervisning, som meddelas vid konservatoriet, om den svenska tonkonsten skall kunna nå en högre utveckling. Under sådana förhållanden synes det ofrånkomligt, att de förmåner, som beredas konservatorielärare, göras så pass lockande, att verkligt framstående konstnärliga krafter kunna påräknas vid befattningarnas tillsättande. Att vid bestämmande av lärarnas löneställning tillämpa ett snävt formalistiskt betraktelsesätt kan i denna situation näppeligen vara riktigt.

Även om man skulle kunna bortse från de hänsyn till en fullgod rekrytering, som här synas påkalla en friare bedömning av löneställningen — vilket man enligt akademiens mening med hänsyn till undervisningen icke kan göra — föreligga starka skäl för en höjning av den nuvarande lönegradsplaceringen. Då till grund för avlöningsbeloppens bestämmande lägges lärarnas arbetsbörda i form av lektionsgivande under ett visst antal timmar i veckan, får icke förbises, att åtskilligt annat arbete är förenat med lärarbefattningarna. Lärarna skola delta i inträdes- och examensprov, förbereda elevkonserter m. m. En lärare vid konservatoriet måste själfvallet vidare ägna ett intensivt och krävande arbete åt att vidmakthålla och ytterligare utveckla sin egen konstnärliga skicklighet. Detta utgör en nödvändig förutsättning för att hans förmåga och auktoritet som lärare skall bibehållas och stärkas. Det synes akademien vidare, som om man borde beakta, att lärarna sakna utsikt till vidare befordran.

För jämförelse må slutligen erinras om att professorer vid konsthögskolan med mindre än 10 veckotimmars undervisning vid 1926 års löne reglering uppfördes på ordinarie stat i 24 lönegraden och nu avses skola erhålla en löneställning motsvarande 27 löneklassen. Musikkonservatoriets ordinarie lärartjänster äro heltidstjänster, ehuru deras innehavare under nuvarande förhållanden äro nödsakade att bereda sig biinkomster av olika slag bland annat för att kunna täcka sina dyrbara studieskulder och kostnader för instrumentköp.

1939 års tjänsteförteckningssakkunniga ha icke berört frågan om ändrad lönegradsplacering av lärare vid musikhögskolan.

Musikhögskolans lärarförening har i en den 9 december 1941 dagtecknad skrift hemställt om en allmän omprövning av löneställningen för musikhögskolans lärarpersonal med beaktande av den utbildning, som erfordrades för att erhålla läraranställning vid högskolan. Härom har föreningen anfört i huvudsak följande.

1. *Utbildningen intill avslutade studier vid musikhögskolan.* För att kunna vinna inträde i musiklärarklassen vid musikhögskolan fordras bland annat dels minst realexamen — vilken i regel torde avläggas vid 16 års ålder — dels tillräcklig färdighet i sång, piano, violin, harmonilära och musikalära. De härför erforderliga lektionerna kunna delvis tagas under skoltiden, men studietiden efter realexamen plägar uppgå till mellan fyra och sex år. Efter denna utbildning, som är både längre och dyrbarare än den, som för fram till studentexamen och därmed öppnar möjlighet till universitetsstudier, söker vederbörande bli antagen till elev vid musikhögskolan. Inträdesprov förrättas vid varje hösttermins början. Då musiklärarklassen omfattar ett begränsat antal elever — genomsnittligt torde varje år omkring sex elever av ofta nog ett 50-tal sökande kunna beredas plats — kommer den sökandes skicklighet i ovannämnda ämnen att fälla utslaget; speciell begåvning förutsättes givetvis. Studietiden vid musikhög-

skolan för musikhögskoleexamen är fastställd till fyra år. Under denna tid — som skulle motsvara universitetsutbildningen för en adjunkt med tentamen i tre ämnen — måste musikhögskolelevnen ha avlagt godkända tentamina i fjorton olika ämnen.

I de flesta fall tvingas musikhögskoleläraren att avlägga även organist- och kantorexamen för att han genom att förena tjänster — framför allt i landsorten — skall kunna uppnå en skälig inkomst. Studietiden vid musikhögskolan förlänges därigenom med två till tre år. De kostnader eller studieskulder, som bli följden av så många års utbildning, bli givetvis betungande.

När det gäller andra musikaliska examina eller solistisk utbildning, te sig kostnaderna på ungefär liknande sätt. För inträdessökande till solistklass ske visserligen prov i ett mindre antal ämnen, men i gengäld äro kraven på begåvning och instrumental färdighet här större.

2. *Fortsatt utbildning.* En elev, som avslutat studierna vid musikhögskolan, kan själfvallet icke räkna med att någonsin kunna erhålla anställning såsom lärare vid musikhögskolan; därtill äro lärarbefattningarna alltför få, och likaså måste det på detta stadium ställa sig vanskligt att bedöma, i vad mån han äger förutsättningar för att kunna förvärva sig den kompetens, som erfordras. Sådan kompetens kan å andra sidan ej förvärfvas uteslutande genom särskild begåvning utan förutsätter många års fördjupade studier i respektive specialfack.

Den abstrakta vetenskap, som avser undervisning i musikens olika elementer, ställer de högsta tänkbara fordringar på lärarna, emedan det gäller att kunna undervisa på *alla* stadier av musikaliskt vetande, även de allra högsta. Vid musikhögskolans individuella undervisning ställes också läraren inför helt andra pedagogiska problem än vid klassundervisning, där det gäller att inlära ett visst på förhand bestämt pensum och arbetet till stor del kommer att bestå av förhör; här gäller det att till det yttersta tillvarataga och utveckla individernas starkt skiftande fysiska och psykiska möjligheter. Högskolläraren i musik måste ständigt *helt* behärska sitt ämne och ha förskaffat sig stor erfarenhet om dettas psykologi och pedagogik. Sådana kvalifikationer erfordra många års trägna studier och forskningar, ofta även utomlands, samt överhuvudtaget ett intensivt arbete med avseende å högsta möjliga praktiska kunnande i facket.

Musikaliska akademien har i utlåtande över framställningen förklarat, att akademien helt instämde i framställningens syfte. Den nuvarande lönesättningen för musikhögskolelärare av olika slag vore i hög grad irrationell. Under det att musikhögskolelärarna vid de allmänna läroverken och läroanstalterna för blindade vore placerade i lönegraden A 20 och musikhögskolelärarna vid folk- och småskoleseminarierna vore placerade i lönegraden A 21, tillämpades sistnämnda lönegradsplacering även för musikhögskolans lärarkrafter, vilka hade att giva förstnämnda musikhögskolelärare den utbildning, som av dem erfordrades, och på vilka måste ställas krav, som endast kunde uppfyllas efter en lång och i allmänhet dyrbar utbildning.

Verkställd ytterligare utredning.

All m ä n n a s y n p u n k t e r. Utredningsmannen har till en början upptagit till granskning frågan, huruvida ett ställningstagande till de av musikaliska akademien berörda spörsmålen av några särskilda skäl borde

anstå. Utredningsmannen har för sin del ansett denna fråga böra besvaras nekande och därom anfört följande.

Den frågan ligger nära till hands, om tillräcklig anledning finnes att nu till bedömande upptaga de spörsmål, som avse musikhögskolan. Olika omständigheter synas emellertid motivera detta. De önskemål akademien nu sökt få tillgodosedda ha enligt vad som framgår av de till ärendet hörande handlingarna funnits sedan ett 20-tal år tillbaka. Omständigheterna i samband med att olika ordinarie lärarbefattningar vid 1926 års löneroglering omändrades till icke-ordinarie äro såtillvida säregna, som det därvid synes ha förutsatts, att befattningarna inom en snar framtid därefter skulle bliva förenade med pensionsrätt. Härtill kommer, att i detta sammanhang är fråga om en liten befattningshavargrupp och att några mera betydande merkostnader därför icke kunna beräknas uppkomma i anledning av en löne- och pensionsreglering för ifrågasvarande tjänster. Erinras må slutligen om att en omreglering av liknande innebörd verkställdes år 1938 för konsthögskolans vidkommande.

Såsom ett särskilt skäl emot att för närvarande taga ståndpunkt till det föreliggande förslaget om inrättande vid musikhögskolan av extra ordinarie tjänster med ett visst, smidigt verkande löne- och pensionssystem har anförts, att frågan om anställnings-, avlönings- och pensioneringsförhållandena för övningslärare vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter för närvarande vore föremål för särskild utredning. Anledningen till att motsvarande frågor för musikhögskolans vidkommande för närvarande ansetts böra göras till föremål för en av övningslärarfrågan oberoende utredning torde vara, att tillräcklig klarhet numera vunnits om att ifrågasvarande spörsmål icke äga något sådant samband, att något skulle stå att vinna på en sammankoppling av desamma. I själva verket torde problemen endast ha få beröringspunkter. Denna slutsats må närmare motiveras.

Beträffande övningslärarna torde en huvudfråga ligga på det organisatoriska området och avse ett utrönande av de möjligheter, som kunna finnas att skapa heltidstjänster genom sammanslagning av lärartjänster vid olika statliga och kommunala skolor. Något liknande problem föreligger överhuvudtaget icke beträffande musikhögskolans lärare. Dessa utgöras av specialister i olika ämnen och ha förvärvat sin specialkompetens genom så långvariga och dyrbära studier, att det får anses uteslutet att uppbygga organisationen från den utgångspunkten, att de jämväl skola undervisa på ett lägre stadium. Ofta nog ha de förvärvat sin kompetens i sådana ämnen, att det redan av denna anledning icke kan ifrågasättas att utnyttia dem i en vanlig skola. Vad åter angår frågan, huruvida en lärare vid musikhögskolan, som på grund av ämnesval och särskild håg vill samtidigt undervisa på båda stadierna, bör äga rätt därtill, kan det visserligen icke bestridas, att detta kan vara till gagn för undervisningen, särskilt för den lägre men kanhända även för den högre. Frågan torde emellertid böra besvaras så, att ett dylikt innehav av tjänster bör kunna få äga rum, om det kan ske utan särskilda olägenheter. Skulle övningslärartjänsterna komma att organiseras som verkliga heltidstjänster, torde någon förening av sådan tjänst med lärartjänst vid musikhögskolan i allmänhet icke kunna komma till stånd.

Utöver organisatoriska åtgärder äro vissa jämkningar i avlönings- och pensionsbestämmelserna för övningslärare av olika slag antagliga såsom resultat av det nu pågående utredningsarbetet. De av musikaliska akademien föreslagna avlönings- och pensionsbestämmelserna för extra ordinarie lärare vid

musikhögskolan förete vissa likheter med de för övningslärarna nu gällande. Gentemot den nära till hands liggande anmärkningen, att med prövningen av akademien förslag borde anstå till dess att övningslärarproblemet lösts har akademien bestämt hävdad, att de av akademien föreslagna anordningarna vore de lämpligaste för musikhögskolan. Denna mening har delats av allmänna lönenämnden.

Utredningsmannen har vidare ställt frågan, huruvida ett anställnings-, avlönings- och pensionssystem, som ansåges särskilt ändamålsenligt för musikhögskolans behov, borde genomföras även om det innebure avvikelser från vad som eljest brukade tillämpas inom statsförvaltningen. Härvid har utredningsmannen erinrat om att det liknande spörsmål, som förelåg vid konsthögskolans omorganisation år 1938, då besvarades sålunda, att likformighetskravet icke finge drivas så långt, att det uteslöte en förnuftig anpassning efter säregna förhållanden. Detsamma syntes böra gälla i det fall, varom här vore fråga. De avvikelser, som erfordrades för en ändamålsenlig anordning av den högre musikaliska undervisningen, behövde lika litet som de, som redan företagits för den högre undervisningen i de bildande konsterna, erhålla prejudicerande betydelse för andra förvaltningsområden.

A n s t ä l l n i n g s f o r m e r m. m. Utredningsmannen har anført, att frågan, vilka anställningsformer, som borde förekomma vid musikhögskolan, borde bedömas med ledning av de särskilda krav, som den högre musikundervisningen ställde på lärarna. Ett första krav vore, att läraren skulle med god musikalisk allmänbildning förena en så långt driven specialisering i sitt ämne, att han helt behärskade detta. Härför erfordrades bland annat, att han uppehölle kontakten med musiklivet i allmänhet och särskilt såvitt det anginge hans speciella ämne; han måste kontinuerligt fortsätta sin egen utbildning. Ett andra krav, som självfallet måste ställas på en lärare inom detta område, vore att han skulle vara en skicklig pedagog.

Utredningsmannen har nu till en början framhållit, att den omständigheten att lärarna skulle vara specialister i sina ämnen gjorde, att det icke vore möjligt att i någon nämnvärd utsträckning organisera undervisningen med utgångspunkt från att samme lärare skulle undervisa i ett flertal ämnen. Vid musikhögskolan *måste* finnas ett förhållandevis stort antal lärarbefattningar med föga omfattande undervisning.

Emellertid låge det både i undervisningens och lärarnas intresse, att de möjligheter att anordna lärarbefattningar med undervisning i flera ämnen, som förefunnes, bleve tillvaratagna. De nuvarande befattningarna såsom lärare i dirigering och partiturstudium och såsom orkesteranförare syntes utan olägenhet kunna sammanslås till en befattning. Vidare syntes det vara en naturlig anordning, att en av lärarna i violinspelning även handhade undervisningen i altviolinspelning. Å andra sidan syntes det kunna ifrågasättas, huruvida det vore fullt lämpligt att såsom för närvarande undervisningen i å ena sidan

komposition och instrumentation och å andra sidan kontrapunkt permanent samordnades under en lärarbefattning. Att erhålla en framstående kompositör att leda kompositions- och instrumentationsundervisningen syntes man knappast kunna påräkna för framtiden, om med befattningen även skulle följa skyldighet att meddela kontrapunktsundervisning. Däremot syntes ämnet musikalisk formlära, vari för närvarande den ordinarie läraren i harmonilära undervisade (2 veckotimmar), på ett naturligt sätt höra samman med kompositionsämnet och kunna förenas med detta. Enligt från musikhögskolan inhämtad uppgift skulle en sådan organisationsändring, om den genomfördes utan utökning av undervisningens totala omfattning, medföra en undervisningsskyldighet av för kompositionsläraren 12 veckotimmar och för kontrapunktsläraren 10 veckotimmar.

Vad angår frågan, om musikhögskolans lärare i likhet med vissa professorer vid konsthögskolan borde erhålla förordnande »för begränsad anställningstid», d. v. s. för viss tid utan möjlighet till mandattidens förlängning, har utredningsmannen besvarat denna fråga jakande beträffande lärarbefattningen i komposition och instrumentation men i övrigt nekande samt till motivering härav anfört följande.

Vad angår lärarbefattningen i komposition och instrumentation, synas goda skäl tala för att denna befattning tillsättes på samma sätt som berörda konstprofessorer, såframt kontrapunktsundervisningen avskiljes från befattningen. Inom kompositionskonsten förekomma på motsvarande sätt som inom målar-konsten olika strömningar under olika tidsskeden, och det synes därför angeläget, att möjlighet här finnes för tillförsel av nya förmågor, vilka stå i nära kontakt med rörelserna i samtidens konst och med de problem, som fånga de ungas intressen. Att i detta ämne tillsätta en lärare med fortlöpande anställning intill pensionsåldern kan däremot innebära en fara för stagnation. Anordningen med en ordinarie tjänst, tillsatt medelst förordnande för 10 år utan möjlighet till förlängning, synes mycket lämplig för denna befattning.

I fråga om övriga lärarbefattningar vid musikhögskolan ligga förhållandena till på annat sätt. Några sådana strömningar förekomma icke inom musikreproducerandets konst som inom musikskapandets. Lärarens pedagogiska skicklighet och undervisningsvana måste vidare enligt sakens natur tilldraga sig ett mera centralt intresse här än då fråga är om undervisningen i skapande konst, där kompetensgraden mera står i proportion till lärarens egen nyskapande förmåga. Dessa omständigheter tala emot att i dessa fall tillämpa anställningsformen förordnande för begränsad anställningstid. Denna skulle också med tämligen stor sannolikhet leda till att musikhögskolan ginge miste om de mest lämpliga och kvalificerade lärarna och finge nöja sig med mindre tillfredsställande lärarkrafter. Man kan nämligen under inga förhållanden bortse från att den utövande musikern vid statsanställningens upphörande skulle befinna sig i en helt annan och vida sämre situation än den skapande konstnären.

Beträffande lärarbefattningarna utom den, som avser kompositionsundervisning, har utredningsmannen anfört, att det låge i undervisningens intresse,

att de ej förenades med så omfattande undervisning, att den fortsatta kontakten med musiklivet utanför högskolan alltför mycket försvårades eller rent av omöjliggjordes. Undervisningsskyldigheten borde ej heller göras så omfattande, att läraren därigenom betoges möjlighet till den musikutövning, som även av tekniska skäl vore oundgänglig. För normala fall syntes man icke kunna räkna med en undervisning omfattande mer än 20 veckotimmar, beräknade på det vid musikhögskolan hittills vanliga sättet (såsom heltimmar). Denna undervisningsskyldighet vore nu förenad med de ordinarie lärarbefattningarna och finge i och för sig anses betydande, om man toge i betraktande, att den skedde på högskolestadiet och att den vore psykiskt påfrestande. Det kunde nämnas, att besparingsberedningen efter en undersökning av anställningsförhållandena vid musikhögskolan förklarar sig icke vilja föreslå någon utökning av undervisningsskyldigheten utöver 20 veckotimmar.

Vad angår musikaliska akademiens hemställen, att även lärare med mindre omfattande undervisning än 20 veckotimmar skulle erhålla anställning av sådant slag, att därmed vore förenade sociala förmåner, bland dem tjänste- och familjepensionsrätt, har utredningsmannen anfört följande.

Det läres icke kunna bestridas, att musikhögskolans lärarpersonal i olika avseenden intager en sådan särställning inom statsförvaltningen, att avvikelser i den förordade riktningen äro befogade. Fråga är närmast vilken omfattning undervisningsskyldigheten minst bör ha för att anställningen skall förenas med rätt till fri sjukvård samt tjänste- och familjepensionsrätt, d. v. s. vara ordinarie eller extra ordinarie; att förena arvodesanställning med sådana förmåner torde icke böra ifrågakomma. De särskilda förhållandena på detta område synas kunna motivera att gränsen, såvitt fråga är om extra ordinarie anställning för lärare med undervisning i rent musikaliskt ämne, sättes tämligen lågt, förslagsvis vid 6 veckotimmar. Med de pensionsbestämmelser, som i det följande föreslås, skulle en sådan lärare med nämnda undervisningsskyldighet få möjlighet att erhålla en pension motsvarande 30 procent av pensionsunderlaget, vilket i och för sig synes innebära en lämplig gränsdragning. Beaktas bör också, att gränsen, ehuru den kan förefalla låg, reellt sett är ungefärligen densamma som de åtta veckotimmar (undervisningstimmar), som fordras för extra ordinarie anställning såsom övningslärare, och att den sedd i relation till full tjänstgöring är något högre. Ytterligare må framhållas, att omfattningen av högskollärarens arbetsuppgifter utöver lektionsgivandet otvivelaktigt äro vida mera omfattande och betungande än övningslärares. — Att tillämpa nyssnämnda norm, då fråga är om befattning med annan undervisning än rent musikalisk, torde icke böra ifrågakomma, bland annat med hänsyn till konsekvenserna.

I detta sammanhang må nämnas, att undervisningsbehovet vid musikhögskolan är anmärkningsvärt konstant, beroende på att endast så många elever må antagas, som genom de tillgängliga lärarkrafterna kunna erhålla tillräcklig undervisning. Till belysande härav samt av förhållandet mellan tillgång och efterfrågan på elevplatser meddelas här nedan en sammanställning, upprättad på grundval av uppgifter, som lämnats av musikaliska akademien.

Tidsperiod	Hela antalet elever per termin			I medeltal per år under tidsperioden gjorda	
	lägst	i medeltal	högst	inträdes-ansökningar	elevantagningar
1901—1910	162	168	175	188	17
1911—1920	168	174	180	205	63
1921—1930	174	185	194	287	65
1931—1940	173	192	211	230	46
1941—1943	187	192	199	246	72

I anslutning härtill har utredningsmannen tillstyrkt, att extra ordinarie lärartjänster inrättas vid musikhögskolan i den omfattning, som framgår av följande sammanställning. Förslaget är uppgjort med utgångspunkt från att undervisning genom icke-ordinarie lärare skall förekomma i den omfattning, som varit fallet till och med budgetåret 1944/45, dock med de ändringar, om vilka musikaliska akademien hemställt för budgetåret 1945/46. Utredningsmannen har framhållit, att de föreslagna 17 extra ordinarie befattningarna allenast motsvarade ungefärligen 9 heltidstjänster.

Ä m n e	A n t a l	
	befattningar	veckotimmar
Musiklära	1	15
Kontrapunkt	1	10
Instrumentation för militär musikkörsexamen	1	6
Harmonilära	2	{ 15 9
Dirigering, partiturstudium och orkesterövningar	1	7½
Violin- och altviolinspelning	1	14
Violoncellspelning	1	10
Kontrabassspelning	1	7
Pianospelning	1	15
Flöjtspelning	1	6
Oboospelning	1	8½
Klarinettspelning	1	14
Fagottspelning	1	7½
Blåsinstrument å mässing	1	14½
Valthornspelning	1	7½
Pianostämning	1	6
Summa	17	172½

De lärarbefattningar, som ej bleve vare sig ordinarie eller extra ordinarie, borde enligt utredningsmannen lämpligen bibehållas som arvodesbefattningar.

Då behovet av befattningarna vore stadigvarande och de i allmänhet komme att bliva sluttjänster, föreläge måhända icke hinder att utverka Kungl. Maj:ts särskilda beslut om rätt att behålla någon del av avlöningen vid sjukdom. Lärare tillhörande denna kategori borde anställas och avlönas för läsår och i anslutning till hittills tillämpad terminologi benämnas biträdande lärare. Hit borde även hänföras den nuvarande arvodesläraryrkesbefattningen i musikens historia och estetik. Att i enlighet med musikaliska akademiens förslag ombilda denna befattning till extra ordinarie skulle knappast undgå att få konsekvenser för andra förvaltningsområden, där likartade befattningar funnes, och borde därför ej ske.

De biträdande lärarna — som alltjämt borde avlönas från en för ändamålet till musikaliska akademiens fria disposition stående summa — skulle bliva följande.

Ä m n e	Antal veckotimmar
Musikens historia och estetik (föreläsningar och kollegier)	4
Övningar i kördirigering	2
Körsång	1½
Sång för orgelelever	2
Välläsning	4
Talteknik	8
Liturgik	2
Italienska språket	3
Franska språket	3
Tyska språket	3
Rytmik och solfège	2
Orgelspelning	1
Harpspelning	1
Summa	36½

Utredningsmannen har anfört, att något förslag tidigare icke framlagts att bereda de båda vid musikhögskolan anställda ackompanjatorerna, vilka var och en hade en reguljär tjänstgöring om 10 veckotimmar, en fastare anställning än hittills. På grundval av uppgifter införskaffade från musikhögskolan om deras arbetsförhållanden ville det emellertid synas, som om de skäligen borde beredas extra ordinarie anställning. Ackompanjatorerna hade enligt uppgift en så stadigvarande anställning vid högskolan, att deras tjänstetid där plägade uppgå till 20 à 30 år. Deras tid vid musikhögskolan uppgåves vara avsevärt mera bunden än vad som framginge av timantalet, bland annat till följd av att undervisningens individuella beskaffenhet nödvändiggjorde en stor mängd ändringar i arbetsordningen. Vidare upplystes, att en sammanslagning av hela ackompanjemangstjänstgöringen till en befattningshavare med hel-

tidsanställning icke läte sig göra av undervisningstekniska skäl. Från akademien sida vore man angelägen betona, att de krav, som ställdes på ackompanjatörerna vore stora både i konstnärligt avseende och i fråga om rutin; de måste kontinuerligt uppehålla sin tekniska färdighet för att kunna, när helst så påfordrades, utföra ackompanjemangsuppgifter av alla svårighetsgrader. Med hänsyn till dessa omständigheter syntes ackompanjatörerna böra beredas extra ordinarie anställning.

Löne- och pensionsystem. Utredningsmannen har anført, att för den av honom förutsatta ordinarie, medelst förordnande för begränsad anställningstid tillsatta lärarbefattningen i komposition, instrumentation och formlära borde meddelas avlönings- och pensionsbestämmelser av samma innebörd som dem, vilka för närvarande gällde för de på nämnda sätt tillsatta professorsbefattningarna vid konsthögskolan. Man borde således utgå från att lönebeloppet skulle i runt tal motsvara slutlönen i lönegraden A 24 samt att pensionsavdrag och pensionsunderlag ävensom tjänsteålder för hel pension skulle överensstämma med dem, som gällde för ordinarie befattning i nämnda lönegrad. Detta gällde oberoende av huru lönegradsplaceringen bestämdes för de övriga lärarna vid musikhögskolan.

Inrättandet vid musikhögskolan av extra ordinarie befattningar med olika omfattande undervisning erfordrade, att ett smidigt verkande löne- och pensionssystem anordnades. Akademien hade i sådant hänseende framlagt ett förslag, enligt vilket samtliga extra ordinarie lärarbefattningar inordnades i samma lönegrad och i princip erhöles samma pensionsavdrag och pensionsunderlag å sig tillämpade. Anpassningen av löner och pensioner efter tjänstgöringens omfattning skulle i förekommande fall ske genom proportionell minskning av löneklassbelopp och tjänstledighetsavdrag samt pensionsavdrag och tjänstår i pensionshänseende. Härvid skulle man utgå från 20 veckotimmars undervisning såsom full tjänstgöring. Vad sålunda föreslagits hade ej mött någon erinran från remissmyndigheternas sida och borde i huvudsak läggas till grund för författningsbestämmelser i ämnet; dessa borde avse även extra ordinarie ackompanjator. Det skulle i och för sig kunna ifrågasättas, om man icke borde övergå till att kvantitativt mäta undervisningen vid musikhögskolan efter antalet undervisningstimmar om 40 eller 45 minuter eller alltså med samma måttstock som tillämpades för läroverkslärarna. Enligt från musikhögskolan inhämtad uppgift utgjorde emellertid lektionerna vanligen halv- eller heltimmar, varför det skulle framstå såsom konstlat att räkna med dylika undervisningstimmar; att veckotimmarna här i motsats till exempelvis vid läroverken utgjorde heltimmar syntes emellertid böra vinna beaktande vid lönesättningen. Däremot syntes det med hänsyn till de föreliggande faktiska förhållandena vara befogat, att avdraget bestämdes till 1/40 för varje halv veckotimme, som felade i 20 veckotimmar.

På sätt musikaliska akademien förutsatt vore det lämpligast, att den automatiska rörligheten i löne- och pensionssystemet icke utsträcktes därhän, att

löner och pensioner proportionellt ökades vid mera omfattande undervisning än 20 veckotimmar. Lärare, som undantagsvis finge sig mera omfattande undervisning anförtrödd, borde för den överskjutande undervisningen avlönas såsom biträdande lärare.

Då undervisningsbehovet vid musikhögskolan vore utomordentligt stabilt och någon nedgång i detsamma icke kunde förutses — alldenstund antalet inträdesansökningar under de senaste 40 åren uppgått till ett antal, som motsvarat minst tre gånger det tillgängliga antalet elevplatser — samt dessutom enligt en från musikaliska akademien lämnad uppgift timantalet i alla ämnen vore snävt tilltaget i relation till det nu befintliga elevantalet, syntes det utredningsmannen icke erforderligt att ur denna synpunkt giva ett efter undervisning av växlande omfattning konstruerat löne- och pensionssystem tillämplighet å ordinarie lärarbefattning vid musikhögskolan. Detta hade ej heller föreslagits av musikaliska akademien eller påyrkats av remissmyndigheterna.

Om extra ordinarie befattningar inrättades i förut angiven omfattning, funnes icke tillräcklig anledning att bibehålla den nuvarande dualismen med arvodesbefattningar, av vilka vissa men ej andra vore förenade med rätt till ålderstillägg, utan i överensstämmelse med vad fallet vore i fråga om andra arvodesbefattningar inom statsförvaltningen borde arvoden utgå utan ålderstillägg samt med enhetliga belopp, vilka borde beräknas för veckotimme utom för läraren i musikens historia och estetik.

Utredningsmannen har upprättat utkast till kungörelser om ändringar i civila avlöningsreglementet, civila icke-ordinariereglementet, allmänna tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet, vilka utkast innehålla förslag till författningsbestämmelser rörande läraren i komposition, instrumentation och formlära av den innebörd, som i det föregående angivits, och i övrigt i huvudsak överensstämma med de motsvarande förslag, som framlagts av musikaliska akademien och därefter undergått remissbehandling utan erinran.

L ö n e s t ä l l n i n g m. m. Såsom av det föregående framgår har musikaliska akademien hemställt om lönegradsuppflyttning av musikhögskolans ordinarie lärarpersonal från A 21 till A 24. De extra ordinarie lärarna borde placeras i motsvarande lönegrad, d. v. s. lönegraden Eo 24. Musikhögskolans lärarförening har, utan att precisera sin hemställan i fråga om lönebeloppen, anhållit om en omprövning av löneställningen för hela lärarpersonalen. Denna har av riksdagen ansetts böra komma till stånd. Det huvudskäl akademien anfört för en förbättring av lärarnas löneställning är, att en sådan är nödvändig för en fullgod rekrytering. Det är ofrånkomligt, säger akademien, att de förmaner, som beredas högskollärarna, göras så pass lockande, att verkligt framstående konstnärliga krafter kunna påräknas vid befattningarnas tillsättande.

Utredningsmannen har gjort följande allmänna uttalanden med avseende å spörsmålet om löneställningen.

Den musikaliska undervisning, som meddelas vid musikhögskolan, är avsedd att föra eleverna så långt fram i musikaliskt-konstnärligt och tekniskt hänseende, som överhuvudtaget är möjligt. Det är i överensstämmelse därmed med musikkonservatoriet blivit omorganiserat till en högskola. Härmed är det ej förenligt att som lärare anställa medelmåttiga lärarkrafter. Att de mest framstående utövande musikerna och musikpedagogerna äro i tillfälle att belöna sig hög ersättning i sin privata verksamhet är ett förhållande, vilket det visserligen synes vanskligt att kunna siffermässigt belysa men som torde vara allmänt känt. Vid en jämförelse med »marknadslönenivån» på detta område får man självfallet icke förbise de fördelar statsanställningen medför, särskilt i den mån densamma förenas med pensionsrätt, men även om dessa beaktas, torde fog finnas för akademiens uppfattning att en tämligen betydande höjning av löneställningen bör genomföras, om anställning vid högskolan skall te sig lockande för de personer, man önskar förvärva till dessa poster.

De faktorer i övrigt, till vilka man framför allt har att taga hänsyn vid en bedömning av löneställningen för ifrågavarande personalgrupp, torde vara kompetenskraven och befordringsmöjligheterna.

Några fordringar på viss bestämd teoretisk kompetens finnas ej uppställda för erhållande av läraranställning vid musikhögskolan. Anledningen härtill är, att det på detta område ej kan väntas, att teoretisk och reell kompetens skola sammanfalla. I stället för att göra lärarvalet beroende av olika examensmeriter eller dylikt har man velat genom själva tillsättningsproceduren skaffa garantier för bästa möjliga personval. I sin framställning har musikhögskolans lärarförening särskilt uppehållit sig vid den utbildning, som kunde anses erforderlig för att erhålla läraranställning vid högskolan. Innehållet i den redogörelse, lärarföreningen härför lämnat, överensstämmer i huvudsak med vad som framgår av införskaffade uppgifter om de nuvarande lärarnas utbildningsgång. De personer, som erhållit läraranställning vid musikhögskolan (konservatoriet), ha i allmänhet efter förberedande privatstudier erhållit sin grundläggande utbildning vid högskolan. I åtskilliga fall ha de där successivt utbildat sig i flera ämnesgrupper, och deras högskolestudier ha i medeltal pågått omkring $6\frac{1}{2}$ år, i relativt många fall 8 år eller mera. Det är i huvudsak i fråga om den därpå följande specialutbildningen, som variationer göra sig gällande. I några, förhållandevis få, fall har denna utbildning kunnat ske utan längre utlandsvistelse, i andra ha långvariga studier ägt rum vid utländska konservatorier eller musikhögskolor (exempelvis i Paris, Bryssel, Berlin, Leipzig, Dresden, Sondershausen, Genève) eller hos framstående utländska musikpedagoger. Såvitt på grundval av uppgifterna kunnat bedömas ha vederbörande endast urdantagsvis kunnat ha inkomstbringande sysselsättningar under själva studietiden. I något fall torde stipendiemedel ha erhållits som bidrag till kostnaderna för utlandsvistelsen. Uppgifterna giva tillsammans ett starkt intryck av att den utbildning, som förutsattes för lärarkallet vid musikhögskolan, är både lång och dyrbar.

Några befordringsmöjligheter finnas icke vid högskolan. Övergång till annat förvaltningsområde är utesluten.

En faktor, som man självfallet måste taga med i beräkningen vid bedömning av ifrågavarande spørsmål, är lärarnas möjlighet att utöva inkomstbringande sysselsättning vid sidan av lärarverksamheten vid högskolan. Såsom förut nämnts ligger det i undervisningens intresse, att lärarna icke avkopplas från musikalisk verksamhet utanför musikhögskolan. Även i egenskap av högste målsman för det allmänna konst- och kulturlivet bör staten äga intresse av

att våra mest framstående konstnärer icke nödgas helt avsluta sin tidigare verksamhet för att ägna sig åt lärarkallet vid musikhögskolan. Att förhållandena på detta område ligga till på annat sätt än inom statsförvaltningen i allmänhet har också beaktats av statsmakterna genom den för musikhögskolans ordinarie lärarpersonal meddelade bestämmelsen, att med här avsedd lärarbefattning må kunna förenas annan ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst eller därmed jämförlig kommunal befattning. Någon ändring i vad sålunda gäller torde icke böra ifrågasättas. I den mån förening av lärarbefattning vid högskolan med statlig eller kommunal musiklärartjänst eller med kantors- eller organistbefattning är möjlig, synes den, såsom i det föregående anförts, kunna vara fruktbringande för tjänstutövningen å ömse håll. Då frågan är, i vad mån hänsyn vid lönesättningen av lärartjänsterna vid musikhögskolan bör tagas till förmånen att äga rätt till visst förvärvsarbete vid sidan av lärarkallet, synes emellertid en viss försiktighet vara påkallad. Fallen äro starkt skiftande, beroende på individuella olikheter i förutsättningar och möjligheter, och i varje fall synes man böra undvika att bestämma högskolläraernas lönenivå på sådant sätt, att de bliva nödsakade att bedriva mångsyssleri med mindre kvalificerade arbetsuppgifter.

Utredningsmannen har framhållit, att det kunde vara föremål för delade meningar på vad sätt lärarnas löneställning borde bestämmas från nu angivna utgångspunkter. Skäl syntes emellertid finnas att tillmötesgå musikaliska akademiens önskemål om en ganska betydande höjning av lönegradsplaceringen. För akademiens förslag om en inplacering i 24 lönegraden talade bland annat det skälet, att konsthögskolans medelst förordnande för begränsad anställningstid tillsatta professorer, beträffande vilka i vissa hänseenden likartade förhållanden föreläge, erhållit löner avvägda att utgå efter lönebeloppen i denna lönegrad; att konstprofessorerna omedelbart erhöles löner motsvarande högsta löneklassen i nämnda lönegrad vore föranlett av deras särskilda anställningsform. En inplacering i 24 lönegraden syntes skälig även med beaktande av att de vid musikhögskolan utbildade musklärarna vid seminarier och allmänna läroverk samt militära musikdirektörerna med kaptens tjänstställning utan särskild musikalisk specialutbildning — i varje fall ingen mera långvarig och dyrbar sådan — vore placerade i respektive A 21, A 20 och Oa 3 (i slutlönehänseende närmast motsvarande A 23). Vid bedömande av uppflyttingens innebörd borde jämväl beaktas, att lönerna för musikkonservatoriets lärare tidigare varit avvägda med utgångspunkt från att de skulle överstiga adjunktslön men understiga lektorslön.

Såsom ett annat alternativ kunde, vid det förhållandet att möjlighet icke föreläge till en naturlig differentiering i lönegradshänseende genom befattningarnas indelning i rekryterings- och sluttjänster, ifrågasättas att skapa en fast befordringgång genom själva lönesättningen. Lärare skulle omedelbart efter tjänstens erhållande placeras i en något lägre lönegrad än förut angivits, förslagsvis i 22 lönegraden, samt efter ej alltför lång tid, exempelvis 6 år, inplaceras i 25 lönegraden. Det syntes sannolikt, att en sådan anordning skulle på ett effektivt sätt bidra till att göra lärarbefattningarna vid musikhögskolan eftersträfvansvärda. En dylik fast befordringgång hade emellertid hittills

endast tillämpats för rekryteringspersonal, varvid fråga varit om ett lägre löneläge än det här avsedda. Anordningen skulle, då tjänsterna vore uppförda på av riksdagen godkänd personalförteckning, föranleda till att lärartjänsterna upptoges i alternativa lönegrader.

I första hand förordade utredningsmannen en lösning av lönegradsplaceringsfrågan efter det sist antydda alternativet, under förutsättning att detta ansåges kunna genomföras utan att medföra några icke önskvärda konsekvenser för andra förvaltningsområden. Vore detta ej fallet, förordades alternativet med generell uppflyttning till 24 lönegraden.

I anslutning härtill har utredningsmannen anfört följande.

Nu gjorda uttalanden ha till utgångspunkt den löneställning, som för närvarande tillämpas för sådan statsanställd personal i övrigt samt sådan kommunalanställd personal, som har musikalisk verksamhet. Erinras må emellertid, att de statliga och kommunala övningslärarnas lönefråga är föremål för utredning genom 1941 års lärarlönesakkunniga och att kantorernas lönespörsmål utredes av 1942 års kantorsutredning. I den mån det sålunda bedrivna utredningsarbetet kan föranleda någon mera betydande höjning av löneställningen för därav berörda personalgrupper, synes detta icke kunna undgå att få betydelse för frågan, i vilken eller, vid differentiering, i vilka lönegrader musikhögskolans lärare böra placeras.

Enligt utredningsmannens förslag skulle den medelst förordnande för begränsad anställningstid tillsatte kompositionsläraren oberoende av det sätt, varpå nu nämnda spörsmål reglerades, erhålla samma löneställning som målarpfessor vid konsthögskolan.

Vad härefter angår de biträdande lärarna, har utredningsmannen ansett, att deras nuvarande arvodesbelopp vore — då hänsyn bland annat toges till att de biträdande lärarna reellt sett innehade en relativt fast anställning och ej utgjorde rekryteringspersonal — tämligen väl avvägda vid jämförelse med de löner, som enligt gällande bestämmelser utginge till timlärare vid seminarier och allmänna läroverk. Tillräcklig anledning syntes sålunda saknas att nu ifrågasätta någon ändring i gällande arvodesgrunder för de biträdande lärarna. För den händelse jämkning av timlärarnas löner skulle komma till stånd borde emellertid arvodena till de biträdande lärarna vid musikhögskolan undergå en motsvarande jämkning.

Arvodet till läraren i musikens historia och estetik, vilket enligt vad i det föregående anförts skulle bliva fast utan ålderstillägg, borde enligt utredningsmannen icke fastställas till lägre belopp än 4 500 kronor; läraren i konsthistoria vid konsthögskolan, som hade skyldighet att hålla två föreläsningar i veckan, åtnjöte ett arvode av 3 100 kronor, och kompetenskraven för läraren i musikens historia och estetik syntes i varje fall icke vara mindre än dem, som gällde för läraren i konsthistoria.

I fråga om de båda ackompanjatörerna vid musikhögskolan har utredningsmannen anfört, att de intoge en svag ställning i lönehänseende samt att det i betraktande av vad musikaliska akademien upplyst angående arten och om-

fattningen av deras arbetsuppgifter syntes bärande skäl föreligga för en förbättring av deras nuvarande löner. Det syntes i och för sig motiverat, att de inplacerades i en sådan lönegrad, att deras avlöning ej alltför mycket understeg hälften av de extra ordinarie lärarnas. Utredningsmannen föreslog icke högre inplacering än i lönegraden Eo 7 men ansåge önskvärt, att vederbörande myndigheter vid en kommande remissbehandling uttalade sig med avseende å frågan om löneställningen för denna personal i jämförelse med annan personal med motsvarande kvalifikationer.

S a m m a n f a t t n i n g, ö v e r g å n g s a n o r d n i n g a r m. m. Utredningsmannen har sammanfattat de ändringar med avseende å anställnings- och avlöningsförhållanden för musikhögskolans personal, som enligt hans förslag skulle vidtagas, på följande sätt.

1. Ur musikhögskolans organisation utgå den ordinarie lärarbefattningen i kontrapunkt, komposition och instrumentation, samtliga arvodeslärarbefattningar, vissa biträdande lärarbefattningar och de båda ackompanjatorsbefattningarna i sin nuvarande form. I stället för nämnda ordinarie medelst fullmakt tillsatta lärarbefattning anordnas dels en ordinarie, medelst förordnande för begränsad anställningstid tillsatt lärarbefattning i komposition, instrumentation och formlära, dels ock en extra ordinarie lärarbefattning i kontrapunkt. Arvodeslärarbefattningarna — utom lärarbefattningen i musikens historia och estetik — samt de avsedda biträdande lärarbefattningarna ombildas till 16 extra ordinarie lärarbefattningar. Arvodeslärarbefattningen i musikens historia och estetik blir en biträdande lärarbefattning. Ackompanjatorerna erhålla extra ordinarie anställning.

2. Den ordinarie lärarbefattning, som skall tillsättas medelst förordnande för begränsad anställningstid, förenas med en lön ungefärligen motsvarande lönebeloppet i 27 löneklassen. De avlönings- och pensionsbestämmelser, som gälla för målarprofessorerna vid konsthögskolan, göras tillämpliga å denna befattning.

De medelst fullmakt tillsatta ordinarie lärarbefattningarna samt de extra ordinarie lärarbefattningarna inplaceras i lönegrad enligt ettdera av följande alternativ. Antingen införes en beföringång i lönehänseende, varvid anställning till en början erhålles i A 22 eller Eo 22 samt efter 6 år utbytes mot anställning i A 25 respektive Eo 25. Eller ock genomföres enhetlig lönegradsplacering i A 24 och Eo 24. Särskilda bestämmelser, enligt vilka lön och pension bliva avvägda i relation till tjänstgöringens omfattning, göras tillämpliga på de extra ordinarie lärarbefattningarna. Vid tillämpning av en lönegradsplacering enligt det förra alternativet bör föreskrivas, att ordinarie lärare skall hänföras till lönegraden A 25 samt att extra ordinarie lärare skall hänföras till lönegraden Eo 25 från och med ingången av kalenderkvartalet näst efter det, då vederbörande innehaft anställning såsom ordinarie eller extra ordinarie lärare sammanlagt sex år, samt att lärare, beträffande vilken nämnda förutsättning ej föreligger, skall hänföras till lönegraden A 22, om han är ordinarie, och till lönegraden Eo 22, om han är extra ordinarie.

Ackompanjatorerna anställas i Eo 7.

Biträdande lärarbefattningen i musikens historia och estetik förenas med ett fast arvode å 4 500 kronor. Ändring i veckotimlönerna göres icke för övriga biträdande lärare.

Utredningsmannen har förutsatt, att de lönegradsplacerade lärarna på ordinarie stat samt de extra ordinarie lärarna skola undervisa i de ämnen under det antal veckotimmar (hela timmar per vecka under läsåret), som framgår av följande uppställning:

Ä m n e	Ordinarie lärare		Extra ordinarie lärare	
	Antal lärare	Antal veckotimmar	Antal lärare	Antal veckotimmar
Metodik och praktisk lärarutbildning	1	20	—	—
Musiklära	—	—	1	15
Kontrapunkt	—	—	1	10
Instrumentation för militär musikdirektörsexamen .	—	—	1	6
Harmonilära	1	20	1	15
»	—	—	1	9
Dirigering, partiturstudium och orkesterövningar ..	—	—	1	7½
Solosång	1	20	—	—
Elementär- och kyrkosång	1	20	—	—
Sång för musiklärar- och kantors(kyrkosångar)- examen	1	20	—	—
Violinspelning	1	20	—	—
»	1	20	—	—
Violin- och altviolinspelning	—	—	1	14
Violoncellspelning	—	—	1	10
Kontrabassspelning	—	—	1	7
Pianospelning	1	20	1	15
»	1	20	—	—
Pianospelning i orgelklassen	1	20	—	—
Orgelspelning	1	20	—	—
Flöjtspelning	—	—	1	6
Oboospelning	—	—	1	8½
Klarinetspelning	—	—	1	14
Fagottspelning	—	—	1	7½
Spelning å blåsinstrument av mässing utom valthorn	—	—	1	14½
Valthornsspelning	—	—	1	7½
Pianostämning	—	—	1	6
Summa	11	220	17	172½

Härjämte har utredningsmannen föreslagit, bland annat,

1) att den nuvarande läraren i kontrapunkt, komposition och instrumentation skall föras på övergångsstat samt i nämnda ämnen meddela undervisning under 20 veckotimmar,

2) att, så länge nämnde lärare kvarstår i sin befattning, dels den ordi-

narie lärarbefattningen i komposition, instrumentation och formlära och den extra ordinarie lärarbefattningen i kontrapunkt skola hållas vakanta, dels den ordinarie läraren i harmonilära skall under 2 veckotimmar bestrida undervisning i formlära i stället för harmonilära, dels ock undervisning i harmonilära skall meddelas av extra ordinarie lärare under 2 veckotimmar utöver vad av sammanställningen framgår,

3) att den på gammal stat kvarstående ordinarie läraren i kontrabas-spelning skall, från och med den 1 juli 1945 räknat, anses inneha anställningen såsom extra ordinarie lärare i samma läroämne och därmed ha avgått från sin tidigare befattning, såframt han ej senast den 15 juli 1945 till musikaliska akademien skriftligen anmäler sin önskan att kvarstå vid denna,

4) att, om sådan anmälan göres, den å gammal stat kvarstående läraren i kontrabasspelning skall äga åtnjuta dels lön, tjänstgöringspenningar och ålderstillägg från den å avlöningsstaten för musikaliska akademien med musikhögskolan uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, dels ock, i den mån sådana förmåner efter riksdagens beslut må utgå till befattningshavare i statens tjänst, dyrtidstillägg och kristillägg från de medel, av vilka sådana förmåner bestridas, varemot tillfällig löneförbättring ej må till honom utgå efter utgången av juni månad 1945,

5) att, om nu avsedd anmälan göres, den extra ordinarie lärarbefattningen i kontrabasspelning skall hållas vakant intill dess den på gammal stat kvarstående läraren i ämnet avgår från sin befattning samt

6) att av musikaliska akademien eller dess styrelse meddelat förordnande att vara arvodeslärare, biträdande lärare eller ackompanjator skall från och med den 1 juli 1945 gälla såsom förordnande att vara extra ordinarie lärare i motsvarande läroämne respektive ackompanjator.

Till motivering av vad sålunda föreslagits har utredningsmannen anfört bland annat följande.

Innehavaren av den nuvarande lärarbefattningen i kontrapunkt, komposition och instrumentation har fullmakt å tjänsten. Då han uppnår pensionsåldern under förra hälften av år 1947, torde det vara lämpligast att han uppföres på övergångsstat, varjämte det föreskrives, att de nya lärarbefattningarna i komposition, instrumentation och formlära samt i kontrapunkt skola hållas vakanta intill dess den å övergångsstat uppförde läraren avgår från sin befattning. Därvid bör undervisningen i formlära tills vidare alltjämt bestridas av ordinarie läraren i harmonilära.

Den å gammal stat kvarstående läraren i kontrabasspelning är född den 3 mars 1892, och pensionsåldern för honom inträder alltså först år 1957. Han åtnjuter för närvarande avlöning dels som ordinarie lärare med 4 veckotimmars undervisning (lön, tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, tillfällig löneförbättring, oreglerat dyrtidstillägg och kristillägg), dels ock som biträdande lärare med 3 veckotimmars undervisning; han åtnjuter pen-

sionsrätt endast som ordinarie lärare. Därest han i stället erhåller extra ordinarie anställning med 7 veckotimmars undervisning, komma avlöning och familjepension att utgå med högre belopp än för närvarande, och tjänstepensionen blir ungefärligen densamma, som nu är honom tillförsäkrad. Det synes därför naturligt, att ifrågavarande lärare övergår till den nya extra ordinarie lärarbefattningen i kontrabassspelning. Detta synes vara önskvärt även ur administrativ synpunkt. Närmast av formella skäl bör läraren likväl äga rätt att kvarstå vid hittillsvarande anställnings- och avlöningsform, om han därom uttrycker önskan. Skulle han begagna sig av detta medgivande, bör emellertid tillfällig löneförbättring icke vidare tillkomma honom; sådana skäl, som vid 1926 års löneroglering föranledde medgivande att bibehålla denna förmån, vilken beviljats i avbidan på löneroglering, föreligga icke nu. Göres anmälan om önskan att kvarstå på äldre bestämmelser, bör den extra ordinarie lärarbefattningen i kontrabassspelning tills vidare hållas vakant.

I den mån annat ej följer av vad nu anförts torde de nuvarande arvodes- och biträdande lärarna böra anses som innehavare av motsvarande extra ordinarie befattningar utan att särskild ansökan härför kräves. Förslaget härom avser emellertid icke den nuvarande läraren i oboespelning, då denne på grund av uppnådd levnadsålder har att avgå ur tjänst vid utgången av juni månad 1945.

De båda ackompanjatörerna böra jämväl antagas till extra ordinarie tjänstemän utan särskild ansökan.

Enligt utredningsmannen borde, om lönegradsplaceringen skedde enligt alternativet med två lönegrader, föreskrivas, att följande lärare, nämligen läraren i musiklära B. Lilja, läraren i harmonilära G. Nordqvist, läraren i fagottspelning E. Strömblad och läraren i valthornspelning A. Malm även- som, därest han erhåller anställning såsom extra ordinarie lärare, läraren i kontrabassspelning K. Gullbrandsson, skulle, räknat från och med den 1 juli 1945, tillhöra 23 löneklassen av den i civila icke-ordinariereglementet intagna löneplanen Eo. Skulle emellertid en prövning av frågan om förhöjning i lärarnas löneställning anses böra anstå, och inplacerades därför de extra ordinarie lärarna i lönegraden Eo 21, borde ytterligare föreskrivas, att läraren i harmonilära Å. Uddén, läraren i pianospelning S. Brandel och läraren i spelning på blåsinstrument av mässing A. Olsson skulle, räknat från och med den 1 juli 1945, tillhöra 21 löneklassen.

Till motivering av förslaget i denna del har utredningsmannen anfört följande.

Det sätt, varpå befattningshavarna den 1 juli 1945 böra inplaceras i löneklass, skulle i och för sig kunna bestämmas av Kungl. Maj:t, sedan huvudförslagen blivit prövade av riksdagen. I detta fall synes det emellertid av vissa skäl lämpligt, att samtliga föreliggande frågor upptagas till bedömning i ett sammanhang.

Den lägsta lönegrad, i vilken de extra ordinarie lärarna kunna bli inplacerade, synes vara Eo 21. Den föreslagna löneklassplaceringen vid en tillämpning av lönegraden Eo 21 belyses av följande tablå.

Befattning	Antal veckotimmar	Lärare	Arvode ^{80/6} 1945 kronor	Anställningstid intill ^{1/7} 1945	Beräknat lönebelopp att läggas till grund för löneklass- placering		Löne- klass	Brutto- avlönning för år kronor
					å kronor	s:a kronor		
Musiklära	15	B. Lilja	7 670	17 år	540	8 100	23	8 400: 60
Kontrapunkt	(10)	Vakant	—	—	—	—	—	—
Instrumentation för mil. musikdir.ex.	6	G. Johansson	1 950	1½ år	415	2 490	20	2 848: 20
Harmonilära	15	G. Nordqvist	7 670	19 år	540	8 100	23	8 400: 60
»	11	A. Uddén	3 575	11½ år	500	5 500	21	5 523: 60
Dirigering m. m.	7½	T. Mann	2 634	5 år 9 mån.	415	3 112	20	3 555: 60
Violin- o. altviolin- spelning	14	T. Broström	12 275	2½ år	415	5 810	20	6 639: 60
Violoncellspelning	10	C. Christiansen	3 740	4 år	415	4 150	20	4 740: 60
Kontrabassspelning	7	K. Gullbrandsson	2 900	29 år 11 mån.	540	3 780	23	3 920: 40
Pianospelning	15	S. Brandel	7 080	11½ år	500	7 500	21	7 530: 60
Flöjtspelning	6	E. Holmstedt	1 700	2 år 3 mån.	415	2 490	20	2 848: 20
Oboospelning	8½	Ny	—	—	—	—	20	4 030: 20
Klarinettspelning	14	N. Otteryd	5 070	7 år 1 mån.	415	5 810	20	6 639: 60
Fagottspelning	7½	E. Strömblad	3 094	17½ år	540	4 050	23	4 200: —
Blåsinstrument av mässing	14½	A. Olsson	5 655	11 år	500	7 250	21	7 284: 60
Valthornspelning	7½	A. Malm	2 654	34½ år	540	4 050	23	4 200: —
Pianostämning	6	Ny	—	—	—	—	20	2 848: 20

¹ 7 veckotimmar f. n.⁴ 7 veckotimmar f. n.² 5 » »⁵ 12 » »³ 11 » »⁶ 6 » »

De arvodeslärare, som för närvarande åtnjuta ett grundarvode av omkring 395 kronor för veckotimme, eventuellt i förening med en eller flera avlöningsförhöjningar, och som ej erhålla utökad undervisning från och med budgetåret 1945/46, skulle vid tillämpning av sedvanliga grunder inplaceras i den löneklass, i vilken den med rörliga tilläggsförmåner ökade lönen (bruttolönen) närmast överstiger vederbörandes arvode omedelbart före den 1 juli 1945. Detta skulle leda till att lärarna Lilja och Nordqvist inplacerades i 22 löneklassen och att läraren Brandel placerades i 20 löneklassen (här alltjämt under förutsättning att extra ordinarie lärare hänföres till 21 lönegraden). En något högre löneklassplacering torde emellertid få anses motiverad. Om dyrtidstilläggen ej avvecklats, skulle arvoden ha överstigit de nuvarande med omkring 9 procent. Det kan anses skäligen, att till grund för lönejämförelsen läggas nuvarande arvodesbelopp uppskattade med omkring 6 procent. I stället för arvodesbelopp för vecko-

timme av 395 kronor, 434 kronor 50 öre, 474 kronor och 513 kronor 50 öre har sålunda räknats med belopp av 415, 455, 500 och 540 kronor. Vid tillämpningen av dessa förhöjda belopp har det å andra sidan ansetts skäligt att uppställa krav på en anställningstid av längre varaktighet för att man skall räkna med högre belopp än grundarvode. Utgångspunkterna för lönejämförelsen ha i enlighet härmed varit veckotimlöner av 415 kronor vid en anställningstid understigande 6 år, 455 kronor vid en anställningstid av minst 6 men ej 9 år, 500 kronor vid en anställningstid av minst 9 men ej 12 år och 540 kronor vid en anställningstid av minst 12 år. Detta blir teoretiskt i vissa fall mindre förmånligt än om man utgår från nuvarande arvoden, men för Lilja och Nordqvist samt Brandel blir resultatet en inplacering i 23 löneklassen av de båda första och i 21 löneklassen av Brandel. Den ändrade skalan har emellertid huvudsakligen utarbetats för att användas vid inplaceringen i löneklass av övriga nuvarande arvodslärare och av biträdande lärare. Om man för dem skulle allenast utgå från deras nuvarande arvoden, eventuellt med viss enhetlig uppräknings, skulle betydande ojämnheter uppkomma i löneklassplaceringshänseende, bland annat till följd av att det hittills närmast berott på tillfälligheter, om vederbörande helt eller delvis anstälts som arvodslärare eller som biträdande lärare. Dessa ojämnheter synas kunna undvikas genom en tillämpning av de förordade grunderna utan att därav följer någon omotiverat hög löneklassplacering.

Yttranden i anledning av utredningen.

Musikaliska akademiens styrelse har uttalat, att de av utredningsmannen framlagda förslagen till reglering av anställnings-, avlönings- och pensionsregleringsförhållanden för ordinarie och extra ordinarie lärare syntes väl avvägda för att tillgodose den högre musikaliska undervisningens behov och att styrelsen kunde tillstyrka, att ifrågavarande förslag genomfördes utan ändring. Detta gällde även vad i utredningen föreslagits beträffande organisationen av undervisningen i ämnena komposition, instrumentation (utom för militärorkester), formlära och kontrapunkt; att akademien icke själv föreslagit här avsedd ändring berodde endast på att den nuvarande läraren hade fullmakt på sin befattning, från vilken han avginge under första hälften av år 1947. De timantal, med vilka räknats i utredningen för dessa ämnen, vore under nuvarande förhållanden snävt tillmätta, men med en utökning av undervisningen borde kunna anstå, intill dess den nuvarande kompositionsläraren avginge ur tjänst. Något hinder för att nu i princip besluta om förslagets genomförande föreläge icke, bland annat med hänsyn till att en utökning av undervisningen i instrumentation och formlära vid omorganisationen kunde komma till stånd utan att medföra några särskilda kostnader för statsverket.

Beträffande löneställningen för de biträdande lärarna har akademiens styrelse ansett, att jämkningar i de framlagda förslagen borde vidtagas, samt därom anfört följande.

Vissa av de biträdande lärarna intaga enligt styrelsens mening en särställning, nämligen dels de lärare, som meddela rent musikalisk undervis-

ning och av vilka fordras samma utbildning och förutsättningar som av ordinarie och extra ordinarie lärare, dels ock läraren i liturgik, av vilken måste krävas universitetsstudier för att kunna meddela undervisning och verkställa examen i ämnet. Styrelsen får föreslå, att lärarna i kördirigering, harpspelning och liturgik, samtliga med tjänstgöringsskyldighet hela läsåret, erhålla arvoden beräknade efter 450 kronor per veckotimme samt att lärarna i körsång, sång för orgelelever samt orgelspelning för musikhögskolelever, vilka undervisa 29 veckor per läsår, erhålla arvoden beräknade efter 405 kronor per veckotimme.

Anledning synes också finnas att vidtaga en måttlig höjning av arvodena till de övriga lärare, som enligt förslaget skulle vara biträdande. Dessa arvoden ha genom dyrtidstilläggens avveckling blivit fastlåsta vid belopp, avvägda i förhållande till 1939 års levnadskostnadsnivå, och de voro redan dessförinnan att anse som låga. De nuvarande veckotimlönerna å 295 kronor böra skäligen jämkas till 320 kronor.

Beträffande ackompanjatorernas anställnings- och avlöningsförhållanden har styrelsen anfört följande.

Styrelsen får särskilt framhålla nödvändigheten av att, såsom föreslagits i utredningen, ackompanjatorerna erhålla en tryggare ställning än för närvarande. Vad angår omfattningen av deras arbetsuppgifter, medför den individuella undervisningen vid musikhögskolan en stor splittring av arbetstiden, varjämte omläggningar i schemat relativt ofta måste förekomma. Ackompanjatorernas tid blir alltså avsevärt mera bunden än vad som framgår av timantalet. Ackompanjemangsarbetet är också så psykiskt påfrestande, att det förefaller styrelsen synnerligen välmotiverat, att staten bereder dem en pension eller uppskjuten livränta, då de på grund av uppnådd levnadsålder eller eljest bli nödsakade att upphöra med sitt arbete. Slutligen anser sig styrelsen till förebyggande av eventuell missuppfattning böra betona, att icke varje god pianist lämpar sig för ifrågavarande uppgifter utan att därför fordras särskilda kvalifikationer, bland dem en osviklig förmåga att »spela från bladet», d. v. s. utan föregående instudering av det föreliggande musikaliska verket. Med hänsyn emellertid till att såsom ackompanjatorer endast kunna användas personer, som äro framstående pianister och som med högt uppdriven teknik förena stor erfarenhet, litteraturkännedom samt gediget konstnärsskap, håller styrelsen före, att ackompanjatorerna måste placeras i högre lönegrad än den i utredningen ifrågasatta lönegraden Eo 7, om man icke skall behöva räkna med svårigheter att i framtiden erhålla fullgoda krafter på dessa betydelsefulla poster. För sin del finner styrelsen en inplacering i lönegraden Eo 11 väl motiverad.

Allmänna lönenämnden har beträffande de ordinarie lärarna anfört, att de alltjämt borde hänföras till en och samma lönegrad och att lönenämnden med beaktande av olika på frågan inverkan omständigheter allenast funnit sig böra förorda en lönegradsuppflyttning från A 21 till A 22.

Till motivering härav har lönenämnden anfört följande.

Allmänna lönenämnden har funnit sig icke kunna tillstyrka alternativet med en fast befordringsgång från lönegraden A 22 till A 25 för de ordinarie lärarna vid musikhögskolan. En dylik anordning, som skulle innebära förhöjd lönegradsplacering efter förloppet av visst antal tjänstår i en och samma tjänst, innebär ett avsteg från eljest inom den civila statsförvalt-

ningen tillämpade grunder. Lönenämnden förordar därför, att de ordinarie lärarna vid musikhögskolan, vilka alla för närvarande ha att och framdeles förutsatts bestrida en tjänstgöringsskyldighet av 20 timmar för vecka, alljämt hänföras till en och samma lönegrad. Vilken denna lönegrad bör vara, kan vara föremål för delade meningar. I framställningen föreslås A 24, för närvarande gäller A 21. Lönenämnden vill erinra, att 21 lönegraden för lärarna vid dåvarande musikkonservatoriet föreslogs i 1926 års statsverksproposition (bilagan åttonde huvudtiteln sid. 189), samtidigt som i samma proposition (nämnda bilaga sid. 151) föreslogs 26 lönegraden för vissa professorer vid konsthögskolan; sistnämnda förslag ändrades av riksdagen till 24 lönegraden. Under tiden sedan 1926 års beslut har den omständigheten tillkommit, att musiklärarna vid det statliga undervisningsväsendet reglerats i lönehänseende, varvid ordinarie musiklärare vid allmänna läroverk inplacerats i 20 och dylik lärare vid folk- och småskoleseminarier hänförs till 21 lönegraden. Även om man beaktar, att musiklärarna vid seminarierna ha att tjänstgöra 30 veckotimmar (å 45 minuter) för full lön, medan lärarna vid musikhögskolan skola tjänstgöra 20 veckotimmar (å 60 minuter), ett förhållande, som kan sägas innebära ett visst försteg i lönehänseende för de senare lärarna framför de förra, torde man icke kunna undgå den slutsatsen, att en löneställning enligt A 21 för lärarna vid musikhögskolan numera måste anses väl låg. För en höjning till A 24 föreligga emellertid enligt lönenämndens mening icke tillräckliga skäl. Det må erinras, att de professorsbefattningar vid konsthögskolan, vilka i avlöningshänseende anses tillhöra sistnämnda lönegrad, numera äro förordnandetjänster, tillsatta på högst 10 år utan möjlighet till förnyelse av förordnandet, medan de ordinarie lärarbefattningarna vid musikhögskolan äro fullmaktstjänster. Lönenämnden har med beaktande av olika på frågan inverkan omständigheter funnit sig böra förorda, att ifrågakvarande lärarbefattningar uppflyttas från A 21 till A 22.

Därest en ordinarie lärarbefattning i komposition, instrumentation och formlära inrättades såsom förordnandetjänst, tillsatt på högst 10 år utan möjlighet till förnyelse av förordnandet, hade lönenämnden icke funnit anledning till erinran mot att nämnda befattning i lönehänseende jämfördes med professorsbefattningar vid konsthögskolan och sålunda förenades med en grundlön av 10 500 kronor för år. Den föreslagna nya befattningen borde, därest den inrättades från och med den 1 juli 1945, hållas vakant intill dess den nuvarande ordinarie läraren i kontrapunkt, komposition och instrumentation, vilken föresloges överförd å övergångsstat, avginge från tjänsten.

I fråga om förslaget att inrätta extra ordinarie lärartjänster genom förändring av vissa arvodesbefattningar har lönenämnden, med erinran att nämnden redan i annat sammanhang tillstyrkt förslag härom, anfört, att nämnden beträffande förutsättningarna för inrättandet av extra ordinarie tjänster funne sig böra vidhålla, att timantalet borde uppgå till lägst 8 veckotimmar. Full lön borde få utgå vid 20 veckotimmars undervisningskyldighet samt reduktion ske med 2½ procent för varje felande halv veckotimme. Vad slutligen anginge lönegradsplaceringen för de nya extra ordinarie lärartjänsterna, förordade lönenämnden — med hänsyn bland an-

nat till att befördran i regel icke kunde äga rum från extra ordinarie till ordinarie lärartjänst vid musikhögskolan, enär lärartjänsterna representerade olika ämnesområden — att ifrågavarande tjänster hänfördes till lönegraden Eo 22, detta givetvis under förutsättning att de ordinarie lärarna inplacerades i A 22.

Slutligen har lönenämnden anført, att för beredande av extra ordinarie anställning åt de båda ackompanjatörerna vid musikhögskolan, vilka hade 10 veckotimmars tjänstgöringsskyldighet, föreläge tillräckliga skäl. Avlöningen förutsattes — med utgångspunkt från 20 veckotimmar — reducerad efter samma grunder som skulle gälla för extra ordinarie lärare. Beträffande lönegradsplaceringen funne sig lönenämnden med beaktande av de kvalifikationer, som här vore erforderliga, böra ansluta sig till musikaliska akademiens styrelses förslag, att ackompanjatörerna borde inplaceras i Eo 11.

Statskontoret har ansett, att någon omprövning av löneställningen för de med fullmakt tillsatta lärarna vid musikhögskolan icke nu borde ske samt till motivering härav anført följande.

Utredningsmannen har erinrat om det skäl, som tidigare anförts mot ett separat ställningstagande till frågan om de icke-ordinarie lärarna vid musikhögskolan, men framhållit, att anledningen till att frågan nu ansetts böra göras till föremål för en av övningslärarspörsmålet oberoende utredning syntes vara, att tillräcklig klarhet numera vunnits därom, att ifrågavarande spörsmål icke ägde sådant samband, att något skulle stå att vinna på en sammankoppling. Såvitt statskontoret kan finna utgöra emellertid skolornas övningslärare den enda befattningshavargrupp vars anställningsförhållanden förete likheter med lärarnas vid musikhögskolan. Härvid bortses tillvidare från den i utredningen föreslagna lärarbefattningen i komposition m. m., i fråga om vilken med hänsyn till de speciella krav, som måste ställas å innehavare av denna befattning, professorsbefattningarna vid konsthögskolan röja bestämda anknytningspunkter. Att under sådana förhållanden nu företaga en omprövning av lönegradsplaceringen för dessa tjänster synes statskontoret icke tillrådligt, detta så mycket mindre som spörsmålet nyligen varit föremål för omprövning av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga samt de nu utgående avlöningsförmånerna med hänsyn till tjänstgöringens omfattning — 20 timmar per vecka — icke kunna anses påfallande låga vid en jämförelse med statsförvaltningen i övrigt.

En konsekvens av löneregleringen för professorerna vid konsthögskolan vore däremot enligt statskontorets mening, att lärarbefattningen i komposition och instrumentation på föreslaget sätt ombildades till en befattning i 24 lönegraden med förordnande för begränsad anställningstid. Befattningen borde därvid icke i fortsättningen i personalförteckningen betecknas som lärare utan benämnas professor. Emellertid uppnådde den nuvarande innehavaren av motsvarande befattning pensionsåldern först under år 1947, varför ombildningen av befattningen syntes böra genomföras först i samband med avgången.

Beträffande förslaget om inrättande av extra ordinarie befattningar för

större delen av de nu arvodesavlönade lärarna har statskontoret erinrat, att ämbetsverket icke haft några sakliga invändningar mot tidigare framförda, med det förevarande likartade förslag. Emellertid syntes det tveksamt, om man för befattningar av ifrågavarande karaktär skulle inrätta extra ordinarie tjänster vid en undervisning omfattande mindre än 8 veckotimmar. I avvaktan på resultatet av 1941 års lärarlönessakkunnigas utredningar rörande övningslärarnas anställnings- och avlöningsförhållanden ansågo sig statskontoret böra förordna, att extra ordinarie tjänster inrättades allenast i »rent musikaliska ämnen» med minst 8 veckotimmars undervisning. Då ämbetsverket förut ställt sig principiellt avvisande till det nu föreliggande förslaget om löneroglering för de ordinarie lärarna, borde de extra ordinarie lärarbefattningarna hänföras till 21 lönegraden.

Statskontoret har vidare ansett, att tillräckliga motiv icke förelåge för att inrätta extra ordinarie befattningar för de två vid högskolan anställda ackompanjatörerna, vilka för närvarande hade en regelbunden tjänstgöring av 10 veckotimmar vardera och åtnjöte ersättning härför med 160 kronor för veckotimme. Tjänsterna vore typiska bisysslor, för vilka borde utgå ersättning i form av arvode, helst som det här icke vore fråga om lärartjänster. Arvodets storlek borde emellertid höjas till 200 kronor för veckotimme.

Slutligen har statskontoret i likhet med utredningsmannen förordat ett fast arvode utan ålderstillägg till läraren i musikens historia och estetik. Enligt ämbetsverkets mening borde emellertid arvodet bestämmas till ett belopp, motsvarande ungefär medeltalet mellan nuvarande begynnelse- och slutlön eller i runt tal 4 000 kronor.

I ärendets behandling inom statskontoret ha deltagit generaldirektören Björck, statskommissarien Björn, t. f. statskommissarien Lindbergson och föredraganden, t. f. förste byråsekreteraren Kull. Ämbetsverkets utlåtande har avfattats i enlighet med generaldirektören Björcks och t. f. statskommissarien Lindbergsons mening. Statskommissarien Björn och t. f. byråsekreteraren Kull ha uttalat skiljaktig mening.

Reservanterna inom statskontoret ha uttalat, att bärande skäl finnes för att frågan om en höjning av lärarnas lönegradsplacering redan nu upptoges till prövning, att lärarna borde hänföras till 22 lönegraden, att hinder icke borde möta att vid musikhögskolan ånyo inrätta ordinarie lärarbefattningar i rent musikaliska ämnen även vid mindre omfattande undervisning än 20 veckotimmar *samt att* i sådant fall en naturlig befordringsgång skulle kunna skapas därigenom, att tjänsterna under förslagsvis de 6 första åren av respektive lärares anställningstid vid högskolan upptoges på extra ordinarie stat.

Beträffande den föreslagna löneställningen ha reservanterna anført följande.

Vidkommande frågan om lönegradsplaceringen må erinras, att musikhögskolans lärare sedan gammalt varit i lönehänseende placerade lägre än lä-

rarna vid konsthögskolan. Enligt 1908 års lönereglering låg således begynnelselönen för de sistnämnda omkring 30 procent högre än för musiklärarna, vilket ledde till att dessa vid 1926 års lönereglering placerades i 21 lönegraden mot 24 lönegraden för konsthögskolans lärare. Några bärande skäl för att nu i lönehänseende likställa dessa båda grupper högskolelärare torde — om man bortser från den föreslagna läraren i komposition och instrumentation — icke finnes. Undervisningen vid konsthögskolan, som inriktar sig på skapande konst, måste anses ställa högre kvalifikationer på läraren än den vid musikhögskolan bedrivna undervisningen, som avser att bibringa skicklighet i återgivande konst. Genom 1937 års lönereglering för lärarpersonalen vid statliga undervisningsanstalter ha emellertid de ordinarie musiklärarna placerats i 20 lönegraden vid de allmänna läroverken och 21 lönegraden vid folk- och småskoleseminarierna med en undervisningsskyldighet vid full tjänstgöring av 30 veckotimmar å 40—45 minuter, motsvarande högst 22½ hela veckotimmar. Med hänsyn till den obetydliga skillnad, som således föreligger med avseende å undervisningens omfattning, och då läsåret vid högskolan endast är obetydligt kortare än vid läroverken och seminarierna, synes det rimligt, att de lärare, som handha utbildningen av undervisningsanstalternas musiklärare erhålla en bättre löneställning än för närvarande. I betraktande av vad sålunda anförts synas lärarna i fråga böra hänföras till 22 lönegraden.

Frågan om att åvägabrunga en rationellare ordning med avseende å anställnings- och avlöningsförhållandena för lärar- och annan personal vid musikhögskolan har länge varit aktuell. Från musikaliska akademiens sida ha tid efter annan framställts olika förslag härutinnan. Därvid har även anförts, att 1926 års löneregleringsbeslut, varpå den nuvarande ordningen väsentligen byggde, icke borde anses innefatta något slutgiltigt ståndpunkts-tagande, då det grundats på sådana antaganden i fråga om det framtida ordnandet av pensionsfrågan för icke-ordinarie personal, som icke blivit bekräftade genom utvecklingen på pensionsområdet. Akademiens förslag ha emellertid, ehuru tvivelsutan i vissa fall väl motiverade, icke ansetts böra utan vidare genomföras. Det har icke ansetts lämpligt att här vidtaga partiella reformer, som kunde innebära ett föregripande av de resultat, vartill man kunde komma vid en mera allsidig prövning rörande de lämpligaste anställnings- och avlöningsförhållandena inom detta starkt särpräglade område. För detta ändamål har nu en särskild utredning verkställt, vid vilken i enlighet med ett av 1944 års riksdag gjort uttalande även frågan om löneställningen för högskolans ordinarie lärarpersonal kommit under behandling. Sedan utredningen i vederbörlig ordning undergått remissbehandling, har den blivit föremål för granskning inom finans- och ecklesiastikdepartementen och därvid i stort sett befunnits väl ägnad att läggas till grund för proposition i ämnet. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag ansett, att frågan om en reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena vid musikhögskolan nu bör upp- tagas till prövning.

Departementschefen.

Innan jag ingår på behandlingen av de särskilda frågor, som här möta, vill jag framhålla, att förhållandena inom detta statliga verksamhetsområde äro mycket speciella och att anställnings- och avlöningsförhållandena enligt min mening böra kunna anpassas efter dem utan att de anordningar, som vidtagas, få medföra några konsekvenser för andra förvaltningsområden. Jag erinrar om att statsmakterna i princip intagit en likartad ståndpunkt beträffande konsthögskolan.

Vad först angår de ordinarie lärarna, har utredningsmannen förordat, att kompositionsläraryrket, vilken nu tillsättes med fullmakt, skall ombildas till en ordinarie, medelst förordnande för begränsad anställningstid tillsatt tjänst. Denna skulle på samma sätt som vissa professorer vid konsthögskolan tillsättas medelst förordnande för 10 år utan möjlighet till förlängning av förordnandet. I såväl löne- som pensionshänseende skulle befattningen jämföras med berörda professorer; oberoende av vilken löneställning som bleve fastställd för övriga lärare vid musikhögskolan skulle denne lärare erhålla en lön av 10 500 kronor för år. Detta förslag har tillstyrkts av musikaliska akademiens styrelse, allmänna lönenämnden och statskontoret. För egen del finner jag bärande skäl — främst önskvärdheten av personbyten med icke alltför långa mellanrum — vara anförda för den föreslagna anordningen och tillstyrker därför, att förslaget genomföres. Tjänstebenenämningen för denne befattningshavare bör, såsom statskontoret förutsatt, vara professor, och ämnesområdet bör i enlighet med vad utredningsmannen och akademiens styrelse föreslagit omfatta komposition, instrumentation och formlära. Den avsedda ändringen bör enligt min mening komma till uttryck i personalförteckningen för nästa budgetår. I samband med omregleringen bör den nuvarande, med fullmakt tillsatta läraryrket i kontrapunkt, komposition och instrumentation uppföras på övergångsstat, varjämte det bör förutsättas, att den nya befattningen skall hållas vakant, så länge den nuvarande läraren kvarstår i tjänst.

I utredningen har anförts, att musikhögskolans ordinarie läraryrket med nyssnämnda undantag alltjämt borde anordnas som fullmakts-tjänster. Å ena sidan föreläge icke samma behov av personbyte å tjänster med undervisning i musikalisk reproduktionskonst som å tjänster med undervisning i skapande konst, och å andra sidan kunde en tillämpning av anställning för begränsad tid utan möjlighet till förlängning här vara betänkelig ur rekryteringssynpunkt, enär den utövande musikern vid anställningens upphörande icke hade samma möjligheter att få inkomstbringande sysselsättning som den skapande konstnären. Någon meningsskiljaktighet om riktigheten av denna bedömning har icke förekommit bland remissmyndigheterna. För egen del anser jag uppenbart, att fullmaktsformen är att föredraga i dessa fall.

Beträffande den utsträckning, i vilken fullmaktstjänster böra finnas in-

rättade vid musikhögskolan, har utredningsmannen utgått från att befattningar med full tjänstgöring — 20 heltimmar per vecka — skola vara ordinarie. Detta skulle innebära en utökning av nuvarande antalet ordinarie lärartjänster — nio, om man bortser från kompositionslärartjänsten — med två, nämligen en lärartjänst i metodik och praktisk lärarutbildning och en i violinspelning. Vid ärendets behandling inom statskontoret har uttalats, att ordinarie lärartjänster med mindre än fullt timantal borde kunna inrättas vid musikhögskolan, och i samband därmed har förslag framställts om att icke-ordinarie lärare efter anställning under viss tid, exempelvis 6 år, skulle bli ordinarie; förslaget härom är föranlett av att befordringsmöjligheter i allmänhet saknas för musikhögskolans olika lärare. För egen del anser jag i främsta rummet motiverat, att lärare med full tjänstgöring erhålla ordinarie anställning; i det föregående har jag med anledning av musikaliska akademiens förslag förordat, att ordinarie lärartjänster i metodik och praktisk lärarutbildning samt i violinspelning inrättas under nästa budgetår. Med hänsyn till de i olika hänseenden egenartade förhållanden, som föreligga inom detta specialområde av det statliga undervisningsväsendet, har jag vidare ansett mig böra giva min anslutning till det vid remissbehandlingen väckta förslaget att vid högskolan inrätta ordinarie lärartjänster vid undervisning av mindre omfattning än den högsta där förekommande. Vissa begränsningar synas emellertid härvid påkallade både i fråga om undervisningens omfattning och vederbörande lärares föregående anställningstid vid musikhögskolan. En lämplig gränsdragning synes vara, att för ordinarieanställning skall förutsättas dels ett stadigvarande undervisningsbehov av minst 10 hela veckotimmar, dels ock minst 6 års föregående läraranställning vid högskolan. Vid genomförandet av det förslag om inrättande av extra ordinarie lärarbefattningar vid högskolan, som jag i det följande framlägger, bör fordras, att vederbörande under nämnda tid av 6 år innehåft extra ordinarie anställning. Då ett inrättande av extra ordinarie lärarbefattningar i och för sig kommer att medföra vissa icke oväsentliga förbättringar i anställnings- och avlöningsförhållandena för här avsedda icke-ordinarie lärare, är jag icke beredd föreslå, att anställningstid före tidpunkten för omregleringen eller således före den 1 juli 1945 övergångsvis må tillgodoräknas i det avseende, varom här är fråga. Även om ett inrättande av ordinarie lärarbefattningar av nu avsett slag följaktligen icke skulle ifrågakomma förrän efter ganska lång tid, synes det lämpligast, att ifrågavarande spörsmål i princip löses i samband med den allmänna reglering av anställnings- och avlöningsförhållandena för högskolans lärarpersonal, som nu avses skola komma till stånd.

Jag övergår nu närmast till frågan om en rationalisering av anställningsförhållandena för musikhögskolans icke-ordinarie lärare med undervisning i musikaliska ämnen. Dessa lärare äro för närvarande i fråga

om anställningsformen indelade i två kategorier, arvodeslärare och biträdande lärare. Arvodeslärarna tillsätts genom förordnande tills vidare, medan de biträdande lärarna förordnas för läsår. På sätt av den verkställda utredningen framgår föreligger emellertid reellt sett knappast någon skillnad mellan de båda kategorierna. Båda lärargrupperna tillgodose nämligen stadigvarande undervisningsbehov och innehava eller, vad angår de biträdande lärarna, erhålla genom förnyade förordnanden en fortlöpande anställning, som plägar fortgå intill en levnadsålder, sammanfallande med normal pensionsålder. Mot de olika anställningsformerna svara väsentligen olika avlöningsgrunder. Arvodeslärarna åtnjuta med tillämpning av numera eljest allmänt övergivna avlöningsgrunder arvoden, bestående av grundbelopp och vissa ålderstillägg, varvid avlöningen utgår för hela året. De biträdande lärarna erhålla enhetliga, för veckotimme beräknade belopp under läsåret. Inom arvodeslärarkategorien kunna ur avlöningssynpunkt urskiljas två grupper, mellan vilka gränsen principiellt ansetts böra dragas, allt efter det undervisningen omfattar högst 9 veckotimmar eller minst 10 veckotimmar, men i de särskilda fallen har gränsen kommit att dragas på annat sätt. Det förekommer också i flera fall, att en och samma lärare är dels arvodeslärare, dels ock biträdande lärare i samma ämne. För samtliga här avsedda lärare är gemensamt, att de icke blivit delaktiga av sådana sociala förmåner — rätt att bibehålla någon del av avlöningen vid sjukdom, rätt till fri sjukvård samt tjänste- och familjepensionsrätt — som numera i allmänhet tillkomma icke-ordinarie befattningshavare i statens tjänst med mera permanent anställning.

Vid den utredning rörande ett mera rationellt ordnande av anställningsförhållandena för ifrågavarande personalgrupp, som numera verkställts, har uttalats, att den hittills tillämpade kategoriindelningen finge anses vara konstlad och borde bringas att upphöra. Utredningsmannen har ansett, att extra ordinarie anställning vore den anställningsform, som bäst svarade mot de faktiskt föreliggande förhållandena, och att denna anställningsform därför såvitt möjligt borde användas. Om förefintliga möjligheter att samman slå olika nuvarande lärarbefattningar utnyttjades, visade det sig, att lärarna i musikaliska ämnen med ett par undantag, där fråga vore om rena bisysslor, erhöle en undervisning, som stadigvarande omfattade minst sex hela timmar per vecka, och utredningsmannen har ansett sig kunna förordna, att lärare med minst nämnda timantal erhöle extra ordinarie anställning. Härvid har utredningsmannen själv anmärkt, att den sålunda förordade gränsen för extra ordinarie-anställning finge anses låg, men tillika uttalat, att den lärarpersonal vid musikhögskolan, som undervisade i musikaliska ämnen, i olika avseenden intoge en sådan särställning inom statsförvaltningen, att den förordade anordningen syntes motiverad. Befattningarna vore regelmässigt sluttjänster. Undervisningens kvalitet skulle bliva lidande på en övergång från den nuvarande anordningen med ett för-

hållandevis stort antal specialister, var och en med relativt omfattande undervisning, till en anordning med lärare, som undervisade i flera ämnen och till följd därav erhöle större timantal men saknade tillräcklig specialkompetens i de särskilda ämnena. Hänsyn borde vidare tagas till att lärarna hade omfattande och betungande arbetsuppgifter utöver själva lektionsgivandet och dessutom för tjänstens behöriga skötande ständigt måste fortsätta sin utbildning genom självstudier och övningar, vilka toge åtskillig tid i anspråk. Det borde också beaktas, att den föreslagna gränsen av sex hela veckotimmar reellt sett vore ungefär densamma som de åtta veckotimmar om 40 à 45 minuter, som fordrades för extra ordinarie anställning som övningslärare, och att den i relation till full tjänstgöring vore något högre.

Förslaget om inrättande av extra ordinarie lärarbefattningar har tillstyrkts av musikaliska akademiens styrelse, allmänna lönenämnden och statskontoret. Akademiens styrelse har uttalat, att förslaget vore väl avvägt för att tillgodose den högre musikaliska undervisningens behov. Lönenämnden har emellertid ansett, att för extra ordinarie anställning borde fordras minst åtta veckotimmars undervisning, och statskontoret har uttalat tvekan, om gränsen borde dragas lägre än vid åtta veckotimmar.

För egen del har jag, efter övervägande av de skäl, som kunna anföras för en lösning i den ena eller andra riktningen, ansett mig böra föreslå, att extra ordinarie lärarbefattningar inrättas i den omfattning, som följer av utredningsmannens förslag. Jag anser nämligen tillräcklig anledning finnas att inom detta begränsade specialområde icke fordra alltför omfattande undervisning för att pensionsberättigande anställning skall erhållas. Att musikhögskolans icke-ordinarie lärare med musikalisk undervisning avlönas och pensioneras efter enhetliga grunder anser jag också i och för sig önskvärt med hänsyn till att vid denna högskola meddelas individuell undervisning och att undervisningen i olika ämnen, såsom musikaliska akademien betonat, icke kan tillmätas olika stort värde. Jag vill emellertid understryka, att detta ståndpunktstagande är föranlett av förhållanden, vilka äro säregna för musikhögskolan, och att det icke bör tillåtas medföra konsekvenser för andra förvaltningsområdens del.

I överensstämmelse med vad jag anført och under erinran om vissa av mig i det föregående tillstyrkta utökningar av undervisningen föreslår jag, att vid musikhögskolan inrättas 17 extra ordinarie lärarbefattningar, nämligen två lärarbefattningar i harmonilära och en lärarbefattning i vardera av följande ämnesområden: 1) musikleära, 2) kontrapunkt, 3) instrumentation för militär musikdirektörsexamen, 4) dirigering, partiturstudium och orkesterövningar, 5) violin- och altviolinspelning, 6) violoncellspelning, 7) kontrabassspelning, 8) pianospelning, 9) flöjtspelning, 10) oboospelning, 11) klarinettspelning, 12) fagottspelning, 13) spelning å blåsinstrument av mässing utom valthorn, 14) valthornsspelning och 15) pianostämning. Det

sammanlagda antalet undervisningstimmar — hela timmar — för vecka och läsår bör i enlighet med utredningsmannens förslag utgöra 172½. Vad angår den omfattning, i vilken de särskilda lärarna skola undervisa, synes det angeläget, att ett smidigt verkande system kommer till användning. Jag vill därför föreslå, att genom riksdagens beslut allenast bestämmas den sammanlagda omfattningen av undervisningen genom extra ordinarie lärare och att det får ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av musikaliska akademins styrelse besluta om timmarnas fördelning på olika befattningar. De extra ordinarie lärarna böra självfallet icke anställas för undervisning under ett visst angivet antal veckotimmar utan för undervisning i den omfattning, som i vederbörlig ordning bestämmas. I detta sammanhang vill jag framhålla, att undervisningen i vissa ämnen för närvarande är snävt tillmätt och att en utökning i en del fall torde vara ofrånkomlig. Jag är emellertid icke beredd att för nästa budgetår föreslå någon höjning av nyss angivna timantal. Slutligen bör förutsättas, att den extra ordinarie lärarbefattningen i kontrapunkt med 10 veckotimmars undervisning icke skall tillsättas, så länge den nuvarande ordinarie läraren i kontrapunkt, komposition och instrumentation kvarstår i sin befattning; under sådan tid bör vidare liksom hittills ordinarie läraren i harmonilära bestrida 2 timmars undervisning i formlära och en av de extra ordinarie lärarna i harmonilära undervisa 2 timmar utöver dem, som inräknats i det förut nämnda timantalet.

Förslaget att extra ordinarie lärarbefattningar skola inrättas vid växlande timantal är grundat på förutsättningen, att för befattningarna skola tillämpas avlönings- och pensionsbestämmelser, genom vilka förmånerna avpassas efter undervisningens omfattning. Detsamma gäller i fråga om det förutsatta senare inrättandet av ordinarie lärarbefattningar för undervisning av mindre omfattning än 20 veckotimmar. Utredningsmannen har föreslagit, att de extra ordinarie lärarbefattningarna skola placeras i en och samma lönegrad samt att anpassningen av löner och pensioner efter tjänstgöringens omfattning skall ske genom proportionell minskning av löneklassbelopp och tjänstledighetsavdrag samt pensionsavdrag och tjänstår i pensionshänseende eller, vad angår invalidpension, pensionsunderlaget; härvid skulle man utgå från 20 hela veckotimmars undervisning såsom full tjänstgöring och verkställa reduktion med $\frac{1}{40}$ — 2½ procent — för varje felande halv veckotimme. Detta förslag har tillstyrkts av allmänna lönenämnden och statskontoret, och efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag funnit mig kunna biträda detsamma. Samma anordningar torde böra avses för ordinarie lärare. Fullmaktstjänstemännens ställning synes emellertid motivera en föreskrift, att för ordinarie lärare minskning skall ske med högst 50 procent, vilket är det avdrag som svarar mot 10 felande veckotimmar. Vidare bör för de nuvarande ordinarie lärarna icke

ifrågakomma någon minskning i avlönings- och pensionsförmånerna för full tjänstgöring.

Vad angår frågan om löneställningen för de ordinarie, med fullmakt tillsatta lärarna och de extra ordinarie lärarna, råder mellan utredningsmannen och myndigheterna enighet om att de båda lärarkategorierna böra tillhöra ordinarie- och extra ordinarie lönegrader med sinsemellan samma ordningsnummer. Däremot råda delade meningar i frågan, vilken lönegrad som bör avses härför. Utredningsmannen har ansett fog finnas för ett av musikaliska akademien framställt förslag om tillämpning av 24 lönegraden samt till övervägande framlagt ett alternativförslag, innebärande att lärare först 6 år skulle tillhöra 22 lönegraden och därefter uppflyttas i 25 lönegraden. Allmänna lönenämnden har ansett, att lärarna böra placeras i 22 lönegraden, och samma mening ha de båda reservanter i statskontoret haft, som ansett skäl föreligga att ingå på frågan om ändrad lönegradsplacering för de ordinarie lärarna. För egen del anser jag en höjning av de ordinarie lärarnas löneställning från A 21 till A 22 motiverad bland annat i betraktande av att lärartjänsterna äro sluttjänster, och jag föreslår vidare, att de extra ordinarie lärarna inplaceras i lönegraden Eo 22. För en högre lönegradsplacering anser jag skäl icke föreligga.

Jag biträder utredningsmannens förslag, att befattningen som lärare i musikens historia och estetik skall bibehållas såsom arvodesbefattning och att det nuvarande mellan lägst 3 500 och högst 4 700 kronor växlande arvodesbeloppet förändras till ett enhetligt arvodesbelopp å 4 500 kronor. Arvodesbeloppet bör anses innefatta sådan uppräknings med 6 à 8 procent, som i årets statsverksproposition i allmänhet föreslagits i fråga om liknande arvoden. Lärarbefattningen torde i enlighet med utredningsmannens förslag kunna betecknas som en befattning för biträdande lärare.

För de lärare utom läraren i musikens historia och estetik, som icke skulle erhålla extra ordinarie anställning, har utredningsmannen icke ifrågasatt någon ändring vare sig i fråga om anställningsform eller avlöning. Dessa lärare skulle alltjämt anställas såsom biträdande lärare och erhålla arvoden av 295 eller 325 kronor för veckotimme, alltefter det undervisning meddelades 29 eller 32 veckor. Dessa arvodesbelopp motsvara något över 10 kronor för hel undervisningstimme. Musikaliska akademiens styrelse har framlagt ett förslag, som reellt sett innebär, att timersättningen skulle uppräknas till omkring 11 kronor, dock att den skulle höjas till omkring 14 kronor för dels de lärare, som meddelade rent musikalisk undervisning och av vilka fordrades samma utbildning och förutsättningar som av ordinarie och extra ordinarie lärare, dels ock för läraren i liturgik, av vilken måste krävas universitetsstudier för undervisningen och examinationen. För egen del har jag, bland annat med hänsyn till att arvodena före budgetåret 1939/40 beräknades efter 9 kronor för timme, vara utgick dyrtidstill-

lägg, ansett mig böra förorda, att de utom för läraren i liturgik beräknas efter 12 kronor för timme, varvid veckotimlönerna efter avrundning skulle fastställas till 350 eller 385 kronor, alltefter det undervisning meddelas 29 eller 32 veckor. I fråga om läraren i liturgik, vilken har att examinera, har jag med hänsyn till de föreliggande omständigheterna icke ansett mig böra motsätta mig, att arvodet beräknas efter omkring 14 kronor för timme och på grundval därav fastställes till 450 kronor för veckotimme.

I fråga om de båda vid musikhögskolan anställda ackompanjatorerna, vilka sammanlagt ha 20 veckotimmars tjänstgöring, har utredningsmannen ansett bärande skäl föreligga för att de erhöles extra ordinarie anställning och avlönades enligt samma grunder för avlöningens anpassning efter undervisningens omfattning, som skulle tillämpas för extra ordinarie lärare; utredningsmannen har ansett, att det närmast borde ankomma på musikaliska akademiens styrelse att yttra sig i fråga om löneställningen för ackompanjatorerna. Vid remissbehandlingen har akademiens styrelse, bland annat under framhållande av att ackompanjatorerna hade ett slags beredskapstjänstgöring och därför toges i anspråk längre tid än vad som framginge av timantalet, framhållit såsom synnerligen angeläget, att extra ordinarie anställning bereddles ackompanjatorerna, samt ansett, att dessa borde inplaceras i lönegraden Eo 11. Förslaget härom har tillstyrkts av allmänna lönenämnden men avstyrkts av statskontoret, som i stället förordat, att arvoden höjdes. I betraktande av vad musikaliska akademiens styrelse anfört angående tjänsternas allmänna karaktär har jag icke velat motsätta mig, att befattningarna bliva extra ordinarie. Jag kan även biträda förslaget att inplacera befattningarna i lönegraden Eo 11. Härvid bör någon särskild ersättning för tidsspillan på grund av omläggningar i undervisningsplanen självfallet icke ifrågakomma. I den mån befattningshavarna tagas i anspråk för tillfälliga ackompanjemangsuppgifter, som icke ingå i den vanliga tjänstutövningen, bör särskild ersättning få utgå enligt grunder, som böra fastställas av Kungl. Maj:t efter förslag av musikaliska akademiens styrelse.

De i det föregående framlagda förslagen rörande ordinarie och extra ordinarie lärare samt extra ordinarie ackompanjatorer föranleda behov av vissa ändringar i civila avlöningsreglementet samt allmänna tjänste- och familjepensionsreglementena. Frågorna om sådana ändringar komma senare att anmälas av chefen för finansdepartementet.

Vid omregleringen föreligger, såsom utredningsmannen anfört, behov av vissa övriga åtgärder utöver dem, som sammanhånga med att omorganisation av undervisningen i komposition och därmed sammanhängande ämnen först senare beräknas kunna genomföras. Den nuvarande läraren i kontrabasspelning är icke, såsom gällande organisation eljest förutsätter, arvodeslärare utan ordinarie och kvarstående på 1908 års

lönestat samt åtnjuter lön, tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, tillfällig löneförbättring, dyrtidstillägg och kristillägg. Han är emellertid därjämte biträdande lärare i ämnet. Utredningsmannen har närmast räknat med att befattningshavaren skulle finna med sin fördel förenligt att övergå till den till inrättande föreslagna extra ordinarie lärarbefattningen i kontrabassspelning. I motsatt fall borde sistnämnda lärarbefattning hållas vakant samt ifrågakavarende befattningshavare äga bibehålla nuvarande förmåner utom tillfällig löneförbättring, vilken förmån på sin tid beviljats i avbidan på lönereglering. Utredningsmannens förslag föranleder ingen annan erinran från min sida än att jag anser att befattningshavaren på grund av de rörande den tillfälliga löneförbättringen år 1926 meddelade bestämmelserna bör bibehållas vid denna förmån, om och så länge han kvarstår på gammal stat.

Utredningsmannen har föreslagit, att av musikaliska akademien eller dess styrelse meddelat förordnande att vara arvodeslärare, biträdande lärare eller ackompanjator skall från och med den 1 juli 1945 gälla såsom förordnande att vara extra ordinarie lärare i motsvarande läroämne respektive extra ordinarie ackompanjator. Frågan härom är icke i och för sig av beskaffenhet att behöva prövas av riksdagen. Jag utgår emellertid från att en föreskrift av den angivna innebörden bör meddelas, och jag förordar vidare, att de nuvarande ordinarie lärarna samt arvodesläraren i metodik och praktisk lärarutbildning skola utan ansökan erhålla respektive tjänster i lönegraden A 22. Om vederbörande tjänsteman vid ingången av nästa budgetår uppnått den levnadsålder, vid vilken pensionsåldern inträder, bör dock — på motsvarande sätt som vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen år 1942 — omregleringen i den del, som berör honom, uppskjutas intill dess denne tjänsteman erhållit avsked eller entledigats. Föreskrift därom torde liksom i nyssnämnda sammanhang få meddelas av Kungl. Maj:t.

I överensstämmelse med utredningsmannens förslag, mot vilket allmänna lönenämnden icke riktat invändning, föreslår jag, att till förebyggande av löneminskning och för undvikande av ojämnheter i fråga om löneklassplaceringen följande lärare från och med den 1 juli 1945 placeras i 23 löneklassen av lönegraden Eo 21, nämligen läraren i musiklära B. Lilja, läraren i harmonilära G. Nordqvist, läraren i fagottspelning E. Strömblad och läraren i valthornsspelning A. Malm ävensom, därest han övergår till anställning såsom extra ordinarie lärare, läraren i kontrabassspelning K. Gullbrandsson.

II. Vissa frågor rörande musikaliska akademiens bibliotek.

Musikaliska akademien förfogar över Nordens största specialbibliotek på det musikaliska området. Biblioteket utgör en central för musikforskningen och tillgodoser i stor utsträckning behovet av musikalier för landets orkestrar. Enligt ett i 1936 års statsverksproposition omförmålt uttalande av riksbibliotekarien kunde bibliotekets samlingar upptaga tävlan med de största utländska musikbiblioteken. Antalet besök å läsesalen och hemlån har sedan år 1935 visat en fortgående stegring; antalet besökande utgjorde åren 1935 och 1944 omkring 10 500 respektive 15 000, och antalet utlånade volymer utgjorde samma år omkring 21 500 respektive 42 500.

Bibliotekets personal utgöres av en bibliotekarie i lönegraden A 24, en amanuens i lönegraden Eo 16, två assistenter i lönegraden Ex 4 och en expeditionsvakt i lönegraden A 6, vilken bland annat är bokbindare.

Biblioteksassistenterna — vilka äro anställda för katalogiseringsarbeten m. m. — erhöilo sin nuvarande löneställning den 1 juli 1942 i enlighet med ett av akademiens bibliotekarie framställt, av akademien tillstyrkt förslag i ämnet, vari framhölls, att de kvalifikationer, som måste ställas på dessa dittills med mindre arvoden avlönade befattningshavare, vore studentexamen, goda kunskaper i levande språk, vitsordade akademiska studier i ämnet musikhistoria med musikteori samt biblioteksutbildning och bibliotekspraktik. I 1944 års statsverksproposition anmäldes ett av musikaliska akademien framställt förslag, enligt vilket extra ordinarie befattningar för ändamålet skulle inrättas; för den händelse befattningshavarna icke på grund av sin utbildning och sina arbetsuppgifter borde hänföras till högre lönegrad, syntes det akademien i varje fall skäligt, att de erhöile samma förmåner som extra ordinarie kontorsbiträden. Chefen för ecklesiastikdepartementet förklarade i statsverkspropositionen, att förslaget om beredande av extra ordinarie anställning åt de två biblioteksassistenterna i och för sig syntes välmotiverat men att ändringen med hänsyn till principerna för arbetet på budgeten för 1944/45 icke borde genomföras redan från och med nämnda år. Mot detta uttalande framställde icke riksdagen någon erinran.

Musikaliska akademien har nu hemställt, att avlöningsanslaget för budgetåret 1945/46 beräknades med utgångspunkt från att biblioteksassistenterna skulle erhålla anställning som extra ordinarie tjänstemän i 7 lönegraden samt att bibliotekspersonalen skulle utökas med ett skrivbiträde i lönegraden Ex 2. I fråga om biblioteksassistenterna har akademien förklarat sig vid förnyat övervägande ha kommit till uppfattningen, att placering i lägre lönegrad än Eo 7 icke borde ifrågakomma, då nämligen befattningshavarna

utförde samma göromål och ägde motsvarande kompetens som amanuenser vid andra bibliotek av samma storleksordning; någon differentiering i lönegradsplacering mellan de båda assistenterna vore icke möjlig. Beträffande behovet av ett skrivbiträde har anförts, att biblioteket av brist på tillräcklig personal icke kunde i önskvärd utsträckning sköta de löpande göromålen på ett fullt tillfredsställande sätt och att vissa göromål, som väl kunde handhavas av en arbetskraft med mindre kvalifikationer, nu finge skötas av den mera kvalificerade personalen. En stor del av det arbete, som skrivbiträdet avsåges skola fullgöra, kunde utföras i läsesalen, där hon alltså kunde tjänstgöra som vakt, vilket biblioteket för närvarande saknade; detta vore så mycket angelägnare som byggnadsstyrelsen sommaren 1944 inrett ett särskilt katalogiseringsrum för personalen, varvid den möjlighet till tillsyn över läsesalen, som hittills funnits, bleve mindre effektiv.

Allmänna lönenämnden har tillstyrkt en uppflyttning av biblioteksassistenter till lönegraden Eo 7 under framhållande, att den tidigare ifrågasatta lönegraden Eo 4 vore väl låg med hänsyn till assistenternas utbildning och arbetsuppgifter.

Statskontoret har anført, att goda skäl syntes tala för att ifrågavarande biblioteksbiträden från och med budgetåret 1945/46 bereddes extra ordinarie anställning och att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att befattningarna hänfördes till lönegraden Eo 7. Då en ökning av de bibliotekspersonalen åvilande göromålen inträtt under senare år till följd av den alltmer stegrade utlåningsverksamheten samt behov av en viss avlastning av mindre kvalificerade göromål från bibliotekspersonalen syntes föreligga, ville statskontoret ej heller motsätta sig att erforderliga medel anvisades för anställande av ett extra skrivbiträde.

Det förslag om uppflyttning av de båda assistenterna i musikaliska akademins bibliotek till lönegraden Eo 7, som musikaliska akademien nu framställt, har icke mött invändning från vare sig allmänna lönenämndens eller statskontorets sida. För egen del finner jag förslaget väl motiverat, varför jag tillstyrker detsamma.

Mot akademins förslag om anvisande av medel för anställande av ett för biblioteket avsett skrivbiträde har jag icke i och för sig något att erinra. Det synes mig emellertid mindre lämpligt, att här i detalj tages ställning till frågan om det sätt, varpå akademien har att disponera det belopp, som anvisas för dylik biträdespersonal. I det följande beräknar jag ett visst belopp för sådant ändamål och förutsätter härvid, att akademien skall äga vidtaga de dispositioner, som finnas lämpligast. Här avsedd personal bör icke anställas uteslutande för viss avdelning utan gemensamt för musikaliska akademien med musikhögskolan.

Departementschefen.

III. Anslagsberäkning m. m.

För musikaliska akademien med musikhögskolan bör fastställas ny personalförteckning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46. Vid personalförteckningens upprättande böra iakttagas förslagen om

- a) inrättande av en tjänst såsom direktör för musikhögskolan i lönegraden C 4,
- b) inrättande av en professur i komposition, instrumentation och formlära, vid vilken lön skall utgå enligt särskilda bestämmelser,
- c) uppflyttning av nuvarande ordinarie lärarbefattningar i lönegrad från A 21 till A 22,
- d) överförande på övergångsstat av den nuvarande ordinarie lärarbefattningen i kontrapunkt, komposition och instrumentation,
- e) inrättande av två nya ordinarie lärartjänster i lönegraden A 22 samt
- f) inrättande av 17 lärarbefattningar i lönegraden Eo 22.

De föreskrifter rörande vakanshållande av vissa befattningar, som i det föregående förutsatts, torde få meddelas av Kungl. Maj:t. Att tynga själva personalförteckningen med ett angivande av ämnesområdena för de olika lärarbefattningarna synes icke erforderligt.

I den nya avlöningsstat för musikaliska akademien med musikhögskolan, som bör fastställas för tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1945/46, torde anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän böra upptagas med 146 200 kronor. Detta belopp motsvarar de beräknade nettolönerna till tjänstemän på ordinarie stat, å ena sidan med undantag av den avsedda nya lärarbefattningen i komposition, instrumentation och formlära, vilken icke torde komma att tillsättas under nästa budgetår, och å andra sidan med tillägg av lärarbefattningen å övergångsstat i kontrapunkt, komposition och instrumentation.

Från anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, fastställda av Kungl. Maj:t, torde i fortsättningen endast böra bestridas arvoden till akademiens kamrerare och musikhögskolans läkare samt ett personligt arvodestillägg till den nuvarande läkaren, samtliga med hittillsvarande belopp. Posten bör i enlighet härmed upptagas med 3 900 kronor. Anledning finnes icke att i fortsättningen beteckna denna anslagspost förslagsvis.

De medel, som under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal böra beräknas för undervisningen vid musikhögskolan, avse dels avlöningar till extra ordinarie lärare och ackompanjatörer, dels arvoden åt biträdande lärare, dels vissa andra utgifter för undervisningen. I det föregående har såsom ett, såvitt nu kan bedömas, normalt undervisningsbehov genom extra ordinarie lärare angivits 172½ veckotimmar. I anledning av att omläggningen av kompositionsundervisningen beräknas ske först senare torde medelsbehovet för nästa budgetår kunna beräknas med utgångspunkt

från 164½ veckotimmars undervisning. Ackompanjatorernas sammanlagda tjänstgöring beräknas till 20 veckotimmar. Med utgångspunkt härifrån och på grundval av den föreslagna lönegrads- och löneklassplaceringen kan ett belopp av 65 300 kronor anses erforderligt för avlöning åt extra ordinarie lärare och ackompanjörer. För arvoden åt biträdande lärare — varmed endast bör förstås lärare med regelbunden tjänstgöring, vilken kan mätas i visst antal veckotimmar — bör med tillämpning av de i det föregående angivna grunderna avses ett belopp av 16 200 kronor, och för andra utgifter för undervisningen — undervisning, som icke kan mätas i veckotimmar, samt stämning av pianoinstrumenten och tillfällig medverkan vid elevkonserter och uppvisningar m. m. — böra i huvudsaklig överensstämmelse med vad hittills skett avses tillhopa 5 200 kronor. För undervisning m. m. vid musikhögskolan erfordras sålunda under denna post sammanlagt (65 300 + 16 200 + 5 200 =) 86 700 kronor.

Det belopp, som under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör beräknas för andra ändamål än de nu angivna, uppgår till 21 200 kronor. Det förutsättes härvid, att hos musikaliska akademien skola finnas anställda en biblioteksamanuens i lönegraden Eo 16, två biblioteksassistenter i lönegraden Eo 7, en expeditjonsvakt i lönegraden Eo 5 ävensom, i mån av behov och medelstillgång, skrivpersonal avsedd för akademien och musikhögskolan gemensamt.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde sålunda för nästa budgetår böra upptagas med (86 700 + 21 200 =) 107 900 kronor. Därest den nuvarande läraren å gammal stat i kontrabasspelning icke övergår till extra ordinarie anställning, torde från denna post få bestridas hans avlöning enligt hittillsvarande grunder såsom lärare på gammal stat och biträdande lärare, dock att rörliga tilläggsförmåner, i den mån sådana beviljas, skola bestridas av de medel, varom föreskrift för sådant fall meddelas. Olika med omregleringen av personalens avlöningsförhållanden sammanhängande omständigheter samt vanskligheten att under förhandenvarande förhållanden bedöma, med vilket belopp medel för ersättningar i anledning av vikariat böra inräknas under anslagsposten, synes motivera, att posten för närvarande uppföres förslagsvis. Föreskrift bör emellertid meddelas, att anslagsposten icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med 36 000 kronor.

Anslaget till avlöningar vid musikaliska akademien med musikhögskolan torde i enlighet med vad sålunda anförts för nästa budgetår böra uppföras med (146 200 + 3 900 + 107 900 + 36 000 =) 294 000 kronor. Detta innebär en höjning av anslagsbeloppet för innevarande budgetår med 24 300 kronor, till större delen betingad av omregleringen av lärarpersonalens avlöningsförhållanden.

IV. Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående i skilda hänseenden anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1. fastställa följande personalförteckning för musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

P e r s o n a l f ö r t e c k n i n g .		Lönegrad.
Befattning.		
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>		
1 direktör		C 4
1 sekreterare		A 26
1 bibliotekarie		A 24
1 professor i komposition, instrumentation och formlära, lön enligt särskilda bestämmelser ..		—
11 lärare		A 22
1 förste expeditionsvakt		A 7
1 kanslibiträde		A 7
1 expeditionsvakt		A 6
1 portvakt, tillika eldare		A 5
<i>Tjänsteman å övergångsstat.</i>		
1 lärare		A 22
<i>Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.</i>		
17 lärare		Eo 22;

2. godkänna följande avlöningsstat för musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

A v l ö n i n g s s t a t .	
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 146 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 3 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal, <i>förslagsvis</i>	» 107 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 36 000
<u>Summa kronor 294 000;</u>	

3. till *Musikaliska akademien med musikhögskolan*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 294 000;

4. medgiva, att därest direktören för musikhögskolan, professorn E. C. Ralf förordnas att innehava ifrågavarande tjänst, sedan densamma inrättats såsom ordinarie, Ralf må efter Kungl. Maj:ts beprövande med densamma förena befattningen såsom kantor i Katarina församling i Stockholm.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Olof Cederstrand.
